

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מְתוֹרְתְךָ

נִפְלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

מודעות טבעית היא להמשיך את האלקות בהרגשת האני –
שה"אגו" של האדם הופך להיות אלקות.
כל העבודה שלנו, היא להמשיך אלקות בהרגשת האני.
זו העבודה המיוחדת של ארץ ישראל.

[מתוך השיעור "זה אל זה"]

מסעי תשפ"ב

הגליון מוקדש לע"נ הרב דן בן זלמן ע"ה כרמון - נלב"ע ליל שבת י"ז תמוז תשפ"ב

05

"זה אל זה"

זיהוי ה' וזהות עצמית מתוקנת
על העבודה המיוחדת של א"י
וכיצד כל אחד יכול להיות רבי

14

עמודי התווך של בין המצרים

שיעור להילולות הרמ"ק והאר"י
ימי בין המצרים ודמויותיהם של
גדולי המקובלים, הרמ"ק והאר"י

22

יותר טוב

פרקי אבות – פרק ב משנה ט
להתקדם מטוב לטוב יותר

23

מסע הנשמה

קדושת לוי
ללקט ניצוצות בדרך

25

יושבי הארץ

מלכות ישראל – תיקון המדינה
תכנית לעידוד הגירה

26

הסיפור החסידי

רבינו האריז"ל
על הצחוק של בעל ההילולא של ה' באב

28

מענות ותשובות

תשובות הרב לשואלים
איזה חלק בי ה' אוהב?

29

פאצור טלפריס

ממעטין – בשמחה
רזי ילמד אותנו איך אפשר להיות
שמחים בימי בין המצרים

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום לכל בית ישראל ולקוראי עלון **נפלאות**. לפניכם גליון **לשבת מסעי**, מלא בכל טוב – שיעורים, התוועדויות וסיפורים חסידיים **לכל המשפחה**.
השבוע בגליון:

שני שיעורים באמתחתנו השבוע. האחד, **התוועדות חמה וטריה** מיום שני השבוע, הסובבת סביב העבודה המיוחדת של **"ארץ ישראל כנען לגבלתיה"** – גילוי **אלקות בתוך ה'אגו' האנושי**. והשני, שיעור המורכב משני שיעורים נפרדים ועוסק בגדולי מקובלי צפת, **האריז"ל והרמ"ק**, לכבוד ימי ההילולא שלהם החלים בבין המצרים – ה' באב וכ"ג תמוז. בשיעור הראשון **מעמיק הרב בעבודה המיוחדת של ארץ ישראל – חשיפת הגורל המיוחד של יהודי, שהוא בעצם גילוי היחידה שבלב**. שלמות הגילוי היא הופעה של הבלי-גבול בתוך גבול, **מדרגה של רבי**, שכל יהודי יכול להגיע אליה בארץ ישראל כשהוא **מתגייס לחיים של מסירות-נפש**, חיים של **'מרגל' מטעם הקב"ה** במציאות התחתונה. זהו שיעור עמוק, אבל שווה כל דקה של השקעה. **אל תחמיצו!**

בשיעור השני – **עמודי התווך של בין המצרים** – מעמיק הרב ביחס ובקשר בין **דמויותיהם של רבי משה קורדובירו ושל האר"י הקדוש**, תוך ביאור **המבנה הפנימי של ימי בין המצרים** ומקומם של ימי ההילולא של שני הצדיקים בתוך ימים אלה. עוד בשיעור מתבונן הרב **בסיפור יפהפה על האריז"ל** וביוצא ממנו – התקדמות העולם לעבר תיקונו וההבדל בין **ענישה לתיקון**. גם במדור **הסיפור החסידי** תוכלו לקרוא על דמותו של בעל ההילולא של ה' מנחם-אב – **רבינו האר"י** – ועל **הצחוק הנובע מהסתכלות פנימית על המציאות**.

שבת שלום ומבורך,
המערכת

להקדשת הגליון או מדור לזכות או לע"נ יקיריכם
שלחו הודעה לאחיה במספר 054-7827702

"זה אל זה"

קיצור מהלך השיעור

פרשת מסעי מסכמת את **הליכת ישראל במדבר** במגמה להגיע לארץ ישראל וגם מפרטת את **גבולות הארץ** אשר יפלו לבני ישראל לנחלה. **מב** מסעות ישראל במדבר הם **מב** המסעות שעובר **כל יהודי** בחייו וחבל הארץ לו הוא זוכה הוא **הגורל שלו** – נקודת נשמתו העמוקה ביותר, **תכלית** כל מסעות חייו. השיעור שלפנינו נוגע בנקודת הגורל הפלאית הזו ובמשמעות המיוחדת שלה בעבודת האדם בכלל ובעבודה המיוחדת של ארץ ישראל בפרט.

פרק א עושה הכרות עם מושג **הגורל**, תוך השאלה מדוע אמר רבן יוחנן בן זכאי **"איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי"** וכיצד אדמו"ר הזקן אמר שהוא דווקא **כן יודע... פרק ב** מעמיק בכך שלצד עבודת **"דע את אלהי אביך"**, יש ליהודי גם עבודת **'דע את עצמך'** – ידיעה עצמית כזו שבעצם כוללת את "ידיעת עצמו" של ה' בנקודה **הפנימית ביותר שבלב**. מדרגה זו היא כח ה"**בלי גבול בתוך גבול**" שמאפיין רבי אמתי. **פרק ג** מסביר שמדרגה זו היא היא **היעוד של ארץ ישראל**, בה זוכים להתלבשות המודעות **האלקית** בתוך המודעות **העצמית** (שילוב היוצא מודעות **טבעית**), ובעיקר מגלה לנו את הסוד כיצד להגיע לכך – **חיים של מסירות נפש**, של 'מרגל' הפועל למען הקב"ה בתוך המציאות.

שיש עליו מאמר של הרבי². רש"י כותב ש"תפל" הוא מלשון נפילת גורל, כמו בפורים – "הפיל פור הוא הגורל"³. גורל הוא דבר שלמעלה מטעם ודעת לגמרי⁴ – אדם לא יודע מה הגורל

ב ד"ה "זאת הארץ" תש"ל.
ג אסתר ג, ז.
ד ראה גם תניא אגה"ק ז בסופה.

א. המסע אל הגורל הגורל הנעלם

בפרשת השבוע קוראים "זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה ארץ כנען לגבלתיה"^א – פסוק

נרשם ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. התוועדות ז"ך תמוז (ח"א). אור ליכ"ז תמוז תשפ"ב – כפ"ח.
א במדבר לד, ב.

אדם לא יודע מה הגורל שלו. רק ממש בסוף חייו, ברגע האחרון, אם הוא זוכה – הוא יכול להרגיש מה היה הגורל שלו כל החיים, מה היה התפקיד שלו

שלו. רק ממש בסוף חייו, ברגע האחרון, אם הוא זוכה – הוא יכול להרגיש מה היה הגורל שלו כל החיים, מה היה התפקיד שלו. אפילו הגדול שבגדולים, מורנו הבעל שם טוב, אמר שעוד סוף ימיו ממש הוא לא ידע בשביל מה הוא נברא – מה העניין שלו, מה התפקיד שלו – כי זה הגורל שלו, והגורל הוא לגמרי למעלה מההשגה.

מעשה מרכבה והויות דאביי ורבא, הוא נשיא בישראל – איך הוא יכול לומר שלא יודע באיזו דרך מוליכין אותו?

הווארט בחסידות, מאדמו"ר הזקן עצמו^א, ש"איני יודע" היינו שהדרך לעתיד לבוא של כל אחד ואחד לא נקבעת לפי הגלוי אצלו, הכוחות הגלויים שבנפש וגם המעשים הגלויים שהוא עשה בחיים – אלא לפי שרש הנשמה

הנעלם, שהפעולות הגלויות לא משפיעות עליו. יכול להיות צדיק גמור במעשיו שעדיין בספק לאן הוא שייך. הרבי מקאמרנא, שהיה צדיק מופלג, אמר שעד גיל 40 לא ידע אם שייך לה' או לסטרא-אחרא ר"ל. כיו"ב יש כל מיני משפטים של עוד צדיקים גדולים שהסתפקו לגבי עצמם^ב – הכל לפי המשפט הזה של ריב"ז.

דרך אגב, יש ווארט מקובל מאדמו"ר הזקן שריב"ז לא ידע – אבל הוא כן יודע^ג! גם את זה צריך להבין. קודם כל צריך להבין את פלא האי-ודאות של ריב"ז לגבי הגורל של עצמו, ואחר כך צריך גם להבין את הווארט של אדמו"ר הזקן שאומר ש'אני כן יודע' – צריך להיות עוד יותר פלא, פלאי פלאים.

איפה עוד מופיע הגורל בתורה חוץ מחלוקת הארץ? ביום כיפור, בו יש "גורל אחד להוי' וגורל אחד לעזאזל"^ד. דימוי שני הגורלות מתקשר מאד יפה לפתיחת המאמר של הרבי, שכדי להבין מהו הגורל של כל אחד צריך להתבונן במאמר רבן יוחנן בן זכאי – בסוף ימיו, לקראת פטירתו – "איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי". הגורל הוא או לה' או לעזאזל – שתי דרכים. שתי הדרכים מופיעות בסוף הפרק הראשון בתהלים של "נעים זמרות ישראל"^ה, "כי יודע הוי' דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד"^ו – "דרך צדיקים" היא הגורל לה' ו"דרך רשעים" הגורל לעזאזל, ורבן יוחנן בן זכאי הוא לא יודע לאיפה הוא שייך.

"איני יודע" – אבל אני יודע...

כל המאמר כאן הוא בעצם להסביר את הפלא שיש במשפט הזה: איך יכול להיות שריב"ז לא יודע?! הוא חסיד מופלג, כותב הרבי, ולמדן מופלג ולא הולך ד' אמות בלי תורה ותפילין וכו'^ז, "לא הניח דבר גדול ודבר קטן... דבר גדול מעשה מרכבה, דבר קטן הויות דאביי ורבא"^ח,

מסעות הנשמה אל הגורל הטוב

שוב, הגורל הוא שרש הנשמה. הגורל של כל אחד בארץ ישראל שייך לשרש נשמתו – חבל הארץ שנופל למישהו בגורל הוא גם חבל ההתקשרות שלו לקב"ה, הצינור המיוחד של של שרש נשמתו, "יעקב חבל נחלתו"^ט (לכן רק

יא מאמרי אדה"ז הקצרים עמ' שט (וראה אוה"ת פינחס עמ' א'נט).

יב וראה בעש"ט עה"ת שמות ט, אף לגבי משה רבינו ש"היה ירא שמא הוא קליפה", עיי"ש באורך.

יג סה"ש תורת שלום עמ' 171. ובכ"מ.

יד דברים לב, ט. וראה תניא אגה"ת פ"ה ואילך (ובכ"ד).

ה ויקרא טז, ח.

ו עפ"י ברכות כח, ב.

ז שמואל"ב כג, א.

ח תהלים א, ו.

ט סוכה כח, א.

י סוכה שם; ב"ב קלד, א.

נמצא כרגע, מהו הענין ומהו התיקון, ואיך שבעצם בסופו של דבר כל המסעות הם בדרך אל היעד. יש מקומות שקרו בהם דברים מאד לא טובים, כמו רתמה בה היה חטא המרגלים, שכפרו בטובת ה' והוציאו דבה רעה על ארץ ישראל – כלומר, על הגורל של כל אחד ואחד. אבל אפילו הנפילה הזו היא "ירידה צורך עליה"^{כב} והכל מסע בדרך לארץ ישראל, ארץ נושבת, הדרך לתכלית העולם הבא בעולם הזה, שהיא היעוד שלנו, כמו שעוד נסביר.

כמו שהזכרנו, כל הענין של הגורל קשור גם לפורים, "פור הוא הגורל", בו כתוב "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"^{כג}. זהו סוד הגורל של כל יהודי – הגורל שבסוף יהיה טוב, "לא ידח ממנו נדח"^{כד}. כשרבן יוחנן בן זכאי אומר "איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי" – הכוונה "אותי" בגלגול הזה, אבל בסוף ודאי יהיה טוב. אין ספק לגבי הגלגול הרחוק, אלא רק לגבי הגלגול הקרוב, המידי. אפילו אם היהודי מגיע למצב של "נפלה לא תוסיף קום"^{כה}, שנפל לגמרי, מה שנקרא 'על הפנים' לחלוטין, ואין לו שום כח ושום סיכוי בעולם להרים את עצמו – גם אז "אין שום יאוש בעולם כלל"^{כו}, 'אין אבוד'^{כז}, ה' יקים אותו, ה' יקים את "סַכַּת דויד הנפלת"^{כח}. סוכת דוד, המלכות, יכולה ליפול למצב שאין לה שום כח להתרומם, להרים את עצמה. אז צריך להכנס הקב"ה, "למעני למעני אעשה"^{כט} – גם ב"דור שכולו חייב" יבוא משיח^ל, אבל איך? "למעני למעני אעשה". בסוף יהיה טוב, זה ברור, בסוף בסוף – "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר".

כב לקו"ת בהר מא, א ע"פ מכות ז, ב. ובכ"מ.

כג אסתר ח, טו.

כד ע"פ שמואל"ב יד, יד.

כה עמוס ה, ב.

כו לקומ"ת תורה עח.

כז לוח "היום יום" י"ד אייר, פסח שני.

כח עמוס ט, יא. זהר ח"ג ו, א"ב.

כט ישעיהו מח, יא.

ל סנהדרין צח, א.

בארץ ישראל יש לאו מיוחד על הסגת גבול^{טו}, הפוגעת בזיקה הכי עצמית של נשמת היהודי לקב"ה^{טז}.

בפרשת השבוע יש **מב** מסעות עד שמגיעים לארץ ישראל ומחלקים אותה לפי גורל. אחד המסעות הוא "ויסעו ממרה ויבאו אילמה"^{טז}, והמגיד ממעזריטש מסביר^{יח} ש"אילמה" – אותיות **אלהים**, מדת הדין – היינו **א-לי מה**. אני יכול לזהות ולהכיר את **א-לי**, אבל לא יכול להשיג אותו בשכל –

הוא בחינת **מה** ("), אין אלקי שאי אפשר להשיג. זו בחינת הגורל, מדרגה שכל כך למעלה מטעם, אליה מגיעים מתוך מרירות החיים – "ויסעו ממרה". ב-**מב** המסעות של החיים יש הרבה מרירות, ודווקא מתוך כל מה שאדם עובר בחיים הוא מגיע אל הגורל, לבחינת "אילמה", "אני אמרתי **אלהים** אתם"^{טז}.

הבעל שם טוב מסביר^{יח}

שכל אחד ואחד צריך לעבור בחיים **מב** מסעות. הוא מספר^{כא} על **מב** המסעות שלו, שאחד מהם הוא הנסיעה שלו לפה, לארץ ישראל – מסע כפשוטו ממש. הוא לא הצליח, הספינה נשברה והוא מצא את עצמו באי בודד, בסילוק המוחין – ואז הופיע לו רבו ומורו, אחיה השילוני, והסביר לו באיזה מסע מבין **מב** המסעות הוא

ב-**מב** המסעות

של החיים יש הרבה מרירות, ודווקא מתוך כל מה שאדם עובר בחיים הוא מגיע אל הגורל, לבחינת "אילמה", "אני אמרתי **אלהים** אתם"

טו ספרי דברים יט, יד; רמב"ם הלכות גניבה פ"ז ה"א; סהמ"צ לרמב"ם לאו רמו; חינוך מצוה תקכב.

טז כל הנ"ל נתבאר בארוכה בחלקים אחרים של השיעור.

יז במדבר לג, ט.

יח אור תורה מסעי קנב.

יט תהלים פב, ו.

כ כש"ט (קר"ת) הוספות ל; דגל מחנה אפרים ר"פ מסעי.

כא ראה **אור ישראל** ח"ג ש"ג בסיפור "בלי שום פניה"

(עמ' ריא ואילך), וש"נ.

הפסוק ממנו לומדים ש"תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא"^ל. ההליכה מחיל אל חיל היא המהות של פרשת מסעי עם **מב** המסעות שבה, הליכה של אנשי-חיל – "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם"^{לח}. כמו שעוד נרחיב, רבי אייזיק מהומיל מסביר^{לח} ש"לצבאתם" אומר שבכל מסע עם ישראל נהיה יותר ויותר צבא, עד שמגיעים לארץ ישראל, תכלית הצבא^{לט}. כל ההליכה "מחיל אל חיל" היא כדי לזכות ל"יראה אל אלהים [אותיות 'אילמה'] בציון" – לגילוי של "כדרך שבא לראות כך בא ליראות"^מ שיש בנקודה הפנימית של ציון, בבית המקדש, עליו אנו חושבים בימים האלה.

"זה" במח ו"זה" בלב

מה הן שתי הבחינות של "זה"? ה"זה" של משה רבינו מתייחס לגורל, לאין, ל"מה", למדרגה הבלתי נתפסת שהזכרנו^{מא}. כל "זה" הוא זיהוי של מה שבדרך כלל לא נתפס. אבל יש שתי מדרגות של זיהוי – יש "זה" במח ו"זה" בלב (ה"זה" של המח הוא "זאת התורה"^{מב} וה"זה" של הלב הוא "זאת הארץ"^{מג} – הפסוק שלנו – כידוע ש'הארץ' באידיש הוא לב). אפשר לזהות-לחיות את האין בשכל שלי – אין השגה, אבל יש תחושה. שכל הוא לא רק השגה והבנה, אלא גם הסתכלות. יש הסתכלות בשכל, ובה "כשם שבא לראות כך בא ליראות". בבית

לז ברכות סד, א. ובכ"מ.

לח ראה חנה אריאל לפרשת מסעי ד"ה "אלה מסעי".
לט סוד "הלא [אותיות 'אלה מסעי'] צבא לאנוש עלי ארץ [ישראל]" (איוב ז, א), בפרט כאשר "כל יושביה עליה" שאזי נוהג היובל, בגימטריא **חיל** במצב זה עולים בארץ ישראל בעילוי אחר עילוי, "מחיל אל חיל" תמיד, בלי לנסוע ממקום למקום בגשמייות, אלא כאשר "איש תחת גפנו ותחת תאנתו מידן ועד באר שבע" (מלכים א, ה).
מ חגיגה ב, א.

מא בחלק נוסף של השיעור – שיתפרסם בעתיד בע"ה – דובר באריכות על שלש המדרגות אין-מזל-גורל.

מב במדבר יט, יד. ובכ"מ.

מג כפי שנתבאר באריכות גדולה בחלק נוסף של השיעור.

ב. "זה אל זה" – "דע את אלהי אביך" ו"דע את עצמך" מטות-מסעי – "זה אל זה"

דברנו בשבת^{לא} על הקשר ההדוק בין הפרשות מטות-מסעי, המחוברות ברוב השנים (ואפילו השנה, שבארץ הפרשות נפרדות, בחו"ל הן מחוברות). יש תופעה מופלאה של קשר בין הפסוק הראשון של שתי הפרשות:

הפסוק הראשון של מטות הוא **"וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה הוי'^{לב}, הפסוק המובהק של "משה נתנבא ב'זה"^{לג}, והפסוק הראשון של מסעי הוא "אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן"^{לד}. לכאורה, אלה שני פסוקים שונים לחלוטין, בלי קשר, אבל כשעושים חשבון רואים שהם שוים במספר האותיות שלהם, 48, והפלא הגדול הוא ששניהם שוים בדיוק אותו מספר, 3324. שוויון של שני פסוקים בתחלת שתי פרשיות רצופות הוא תופעה יוצאת דופן לגמרי – רואים שיש ביניהם איזה שוויון, איזה קשר פנימי.**

הבסיס של הקשר כולו על יסוד המלה "זה", סוד "זה הדבר אשר צוה הוי'", "כנ"ל: 3324 הוא כפולת "זה" – 277 (זרע, זכרן) פעמים "זה". גם מספר האותיות בכל פסוק, 48, הוא ד"פ "זה" (שהוא-הוא החיבור של המלים "זה" ו"אלה" – צורת הרבים של "זה" – שבשני הפסוקים). אם כן, יחס שני הפסוקים, ובעצם שתי הפרשיות, הוא **"וקרא זה אל זה"^{לה} – בקריאת התורה בשתי הפרשיות קוראים-מחברים שתי מדרגות של "זה", נבואת משה רבינו.**

מספר האותיות, 48, הוא **חיל**, כך שהיחס

בין שתי הפרשיות הוא "ילכו מחיל אל חיל"^{לו},

לא בכל הבא לקמן ראה אריכות גדולה בשיעור שבת מטות השתא (טרם נדפס).

לב במדבר ל, ב.

לג ספרי עה"פ, הובא ברש"י.

לד במדבר לג, א.

לה ישעיהו, ג.

לו תהלים פד, ח.

רבינו כן מרגיש את עצמו – לא כמו שאתה ואני מרגישים את עצמנו, אלא כמו שהוא בתוך ידיעת ה' שיודע הכל. מכיון ש"הוא וחיינו ודעתנו אחד", כמו שכותב הרמב"ם¹¹, ידיעת הכל של ה' היא גם ידיעת הפנים שלו – לא רק ידיעת האחור שלו, שהוא ההשגחה בעולמות, אלא גם ידיעת הפנים שלו, עצמותו יתברך (שלמעלה מעלית הרצון לברוא את העולם – להוציא את העולם לבר מידיעת עצמו, שיהיה מציאות של יש עם הרגשת עצמו, כדלקמן). אם אני יודע את עצמי כך, בעצם אני יודע את הכל – כי אני חלק מהכל. לא 'אני' נפרד מה' אלא 'אני' שמזוהה עם ה', כמו שעוד נסביר.

הפנימיות של עין היא אין – תכלית העין היא לראות לזהות לחוות את האין. יש בכך שתי מדרגות, "עין השכל", ה"זה" של המה, שהוא מודע, ו"עין השכל שבלב", ה"זה" שבלב – בו שורה עצם היחידה שבנפש, כמו שמסביר הרבי הרש"ב¹² – שאינו מודע אפילו למשה רבינו, על דרך שכתוב בו "ומשה לא ידע כי קרן עור פניו"¹³. גם רבן יוחנן בן זכאי אומר "איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי", כי הוא לא מודע למדרגה של עצם הנשמה, המדרגה של "עין השכל שבלב", כמו שמשה רבינו לא יודע. אבל אדמו"ר הזקן אומר שהוא כן יודע. איך הוא יודע? קודם כל, הוא מכיר את הגלגולים שלו ויודע איפה בדיוק הוא נמצא. אבל הרבה יותר מזה, מהי הבחינה של "עין השכל שבלב"?

"דע לפני מי אתה עומד"

כתוב "דע את אלהי אביך ועבדהו בלב שלם ונפש חפצה"¹⁴. צריך לדעת את ה', אבל הידיעה הזו היא עדיין בגדר שכל – התבוננות כמו שכתוב בתניא, בדרך של חכמה, בינה ודעת כדי לדעת את ה', "כל חדא וחדא לפום שיעורא

המקדש אני כביכול מצביע, כמו בקריעת ים סוף, ואומר "זה אלי"¹⁵. על "זה אלי ואנוהו"¹⁶ מתרגם אונקלוס "ואבני ליה מקדשא" (לשון נוה) – תכלית בית המקדש היא להצביע על ה' ולומר "זה אלי". אבל יש משהו עוד יותר עמוק, ה"זה" שבלב, שנקרא "עין השכל שבלב". זהו ביטוי בזה, שמוסבר בחסידות, שאומר רשב"י למשה רבינו, רעיא מהימנא – משה רבינו לא יודע שיש לו את המדרגה הזו, היא לא במודע שלו. רעיא מהימנא מצטער שה' אמר לו "וראית את אחורי ופני לא יראו"¹⁷ ורבי שמעון מנחם אותו שלמרות שכך היה בגלוי, "אבל בעין השכל דלבך את חזי בכלא"¹⁸ – בראיה המודעת לא ראת את הפנים של ה', אבל בראיה לא-מודעת, בגורל שלך, בעין השכל שבלב שלך, ראת הכל.

מה פירוש? על דרך דברי הרמב"ם¹⁹ שהקב"ה בידיעת עצמו יודע את כל הנבראים. לפני שבועות למדנו באריכות²⁰ את דברי רבי אייזיק מהומיל,

שמסביר²¹ שמשה רבינו אינו בבחינת מרכבה, כמו האבות, אלא יש לו מדרגה אחרת. משה רבינו זוכה למדרגה של "תמנת הוי' יביט"²², שהוא רואה את המציאות מתוך העיניים של ה', כפי שמסביר אדמו"ר הזקן²³. באותו אופן, משה רואה גם את עצמו כפי שהוא נראה בעיניים של ה'. מרכבה היא בטול מוחלט, מי שבבחינת מרכבה לא מרגיש את עצמו בכלל, אבל משה

תכלית בית

המקדש היא להצביע על ה' ולומר "זה אלי". אבל יש משהו עוד יותר עמוק

מד שמות טו, ב.

מה "ואנוהו" עולה זה כרובע פרטי (עד דע).

מו שם לג, כג.

מד זחר ח"ב קטז, ב.

מח הלכות יסודי התורה פ"ב ה"ו.

מט שיעור ג' סיון השתא ח"ב (נדפס בגליון בהעלתך). וש"נ.

נ חנה אריאל ברכה עמ' אלח ועמ' אימו.

נא במדבר יב, ח.

נב מובא בחנה אריאל שלח, ובכ"מ.

נג הנ"ל הערה מח. וראה תוי"ט לאבות פ"ג מט"ו.

נד סה"מ תער"ב ח"א פל"ה; סה"מ תרס"ו עמ' פא ועוד.

נה שמות לד, לה.

נו דברי הימים א כח, ט.

של רבי אמתי. זהו ווארט של רבי הלל מפאריטש, שעוד מעט ההילולא שלו, שאמר ש'מתנגד הוא גבול, חסיד הוא בלי-גבול אבל רבי הוא בלי-גבול בגבול'^א. בלי-גבול בתוך גבול זו בעצם המדרגה הזו, שבתוך הלב המוגבל שלי, בתוך ה'דע את עצמך', נמצאת "ידיעת עצמו" של ה' – כל ה', עצמות ה', האחדות הפשוטה ממש בה נכללים כל הפרטים, שאחד מהם הוא 'אני'. הפרט הזה, ה'אני' הזה, כפי שהוא נמצא בתוך הידיעה של הכל, בתוך "הוא ודעתו אחד", נמצא אצלי בלב – זו היחידה שבנפש

ששורה בלב שלי.

ההכרה העצמית הזו, 'דע את עצמך', אפילו אצל משה רבינו אינה מודעת – אבל אצל אדמו"ר הזקן היא כבר כן מודעת. איך רשב"י ידע? איך הוא יכול לומר לרעיא מהימנא ש"בעין השכל דבלבך את חזי בכולא"? כי גם עוד פניו של רשב"י קרן, והוא כן ידע! כתוב בפירוש^ב שזהו ההבדל ביניהם – שמשה רבינו לא ידע ורשב"י ידע. יש בענין הרבה ביאור ופירוש בחסידות^ג. יש סיפור ידוע^ד שאדמו"ר האמצעי שמע מאחותו פריידקא, הבת הכי מקורבת לאדמו"ר הזקן, שחלמה אחרי הסתלקותו חלום בו הוא משווה את עצמו לרשב"י – כאילו הצביע על עצמו שהוא גלגול של רשב"י, ורשב"י כן ידע שקרן עור פניו. יש אחד שלא יודע ויש אחד שכן יודע – סדר של "לא כן עבדי משה"^ה, קודם "לא" ואחר כך "כן"^ו (כמו שאצל משה רבינו

יש שוללים את המשפט הזה, כי אומרים שהוא בא מחכמת יון. אבל זהו אבחון שטחי, כי גם אצלנו יש 'דע את עצמך'. ב"דע לפני מי אתה עומד" יש את שתי הבחינות – יש את ה"אתה" ויש את מי שאתה עומד לפניו, 'דע את אלהי אביך'

דיליה"^ז. אבל מי היחידה שמתגלה אך ורק בלב, ולא במח בכלל? היא קשורה לידיעת האדם את עצמו, 'דע את עצמך'.

יש שוללים את המשפט הזה^ח, כי אומרים שהוא בא מחכמת יון – אצל יווני יש 'דע את עצמך' ואצל יהודי יש "דע" אחר, "דע לפני מי אתה עומד". אבל זהו אבחון שטחי, כי גם אצלנו יש 'דע את עצמך' – אדם צריך להכיר את עצמו, כמו שכתוב בלוח "היום יום"^ט. על האדם לדעת את המעלות שלו, בשביל לחזק אותן וגם בשביל לא ליפול בישות. גם ב"דע לפני

מי אתה עומד" יש את שתי הבחינות – יש את ה"אתה" ויש את מי שאתה עומד לפניו, "דע את אלהי אביך".

גם משה רבינו, ה"ענו מכל אדם"^י, מכיר את עצמו – הוא מכיר את עצמו כמו שה' מכיר אותו, ללא שום פירוד כלל, וממילא יש לו גם בחינה של ראית פנים, כי בידיעת עצמו של ה' ממש הוא יודע הכל. שוב, הידיעה והראיה שלי את ה', כביכול, הן "עין השכל" שבמח שלי, בחושים הפנימיים שלי, אבל בלב שלי נמצאת ידיעת ה' אותי כחלק מידיעת עצמו, שהיא ידיעת הכל. על המדרגה הזו כתוב "בעין השכל דבלבך את חזי בכולא" והיא התכלית של "אלה מסעי בני ישראל" – הגודל שמחכה לנו בארץ, "יראה אל אלהים בציון".

בלי-גבול בגבול

כתוב בחסידות שהמדרגה הזו היא בחינה

א סא כן שמענו מפי ר' שלום פלדמן ע"ה.

ב סז זחר ח"ג קלב, ב.

ג סג ראה חנה אריאל בראשית עמ' ו. ובכ"מ.

ד סד ראה תשורה גלובסקי ה' כסלו תשע"ב עמ' 12.

ה סה במדבר יב, ז.

ו סו פנים אל פנים פ"ב (עמ' נב). ובריוויו מקומות (בהקשרים

שונים).

ז נז זחר ח"א קג, ב.

ח נח ראה לדוגמא **אוצר הנפש** ח"א עמ' רג ואילך; **להפוך את החושך לאור** עמ' טז; **נפש בריאה** עמ' סח. ועוד.

ט נט לוח "היום יום" כ"ו חשוון.

ס ע"פ במדבר יב, ג.

"אובנתא דלבא". אנחנו דורשים^{טו} ש"שוריא דעיא באובנתא דלבא תליא"^{טז} היינו שאדמו"ר הזקן, "שוריא דעיא" אותיות שניאור, תלוי ב"אובנתא דלבא", בבעל שם טוב, שהוא "לב ישראל חי"^{טז} – אצלו המדרגה הזו גלויה, הוא יודע באיזו דרך מוליכין אותו.

ג. חיים של מסירות נפש

איחוד המודעות האלקית והמודעות העצמית

נסיים עם הדבר שהוא אולי הכי חשוב – ההסבר של רבי אייזיק ל"לצבאתם" בתחלת הפרשה: הוא אומר שארץ מצרים היא הנוקבא של הסטרא-אחרא, "ערות הארץ"^{טז}, וארץ ישראל היא הנוקבא של הקדושה. בכל המסעות "יצאו מארץ מצרים לצבאתם" – התכלית היא להגיע לארץ ובכל מסע עולים מהנוקבא של הסט"א לנוקבא של הקדושה.

מה זאת אומרת בעבודה? במלים פשוטות, הוא אומר שנוקבא דקליפה היא הרגשת עצמו הנפרדת מאלקות, עד לשיא הקליפה כשאומרים, כמו פרעה מלך מצרים, "אני ואפסי עוד"^{טז}, "לי יאדי ואני עשיתני"^{טז}. כלומר, הנוקבא של הקליפה היא שיש הרגשת עצמי והיא נפרדת מה'. מהי הנוקבא של הקדושה, "זאת הארץ"? שהאלקות חודרת עד להרגשת עצמי ועד בכלל, שהרגשת עצמי היא ה', היא אלקות, כולה אלקות – בדיוק כמו שהסברנו קודם לגבי "יראה אל אלהים בציון", שבנקודה הפנימית שבלב, נקודת ציון, ה' רואה אותי, ואם אני זוכה להרגיש זאת אני יודע את עצמי כדבעי, יודע באיזו דרך מוליכין אותי.

עא ראה מעין גנים ח"ד מאמר "אבן ישראל" עמ' קסט. ובכ"מ.

עב ע"ז כח, ב.

עג הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות קסט.

עד בראשית מב, ט.

עה ישעיה מז, ח.

עו יחזקאל כט, ג.

יש עליה מ"כה", המשותפת לו ולכל הנביאים, למדרגה של "זה" – כנ"ל – כך יש אצלנו במשך הדורות עליה מה"זה" הראשון ל"זה" השני. מי שכן יודע שקרן עור פניו יכול לומר על עצמו – אל תאמר "איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי", אני כן יודע באיזו דרך מוליכין אותי! לשם כך צריך להיות קשור לאדמו"ר הזקן, והמדרגה הזו היא דווקא פנימיות הפנימיות של הלב^{טז}.

היתה אצל משה ידיעת עצמו כמו אצל ה', "תמנת הוי' יביט", אבל בלי ההרגשה המודעת

איך בעצם בפרט הזה של ידיעת ה' מתקיים בו "כאשר אתה תופס בחלק מן העצם אתה תופס בכלו"^{טז} ולכן יש בו את כל ידיעת ה'. כתוב "את העלם נתן בלבם"^{טז} – כל העולם כולו הוא בתוך הלב של האדם, בתוך "עין השכל שבלב".

נסכם מה שאמרנו עד עכשיו: ה"זה" של פרשת מטות, "זה הדבר אשר צוה הוי'", הוא כמו "זה אלי ואנוהו", אבל ה"זה" של המסעות, מב מסעות, "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון", הוא

לראות את עצמי כמו שה' רואה אותי – מפורש כאן "יראה אל אלהים", והראיה הזו גם אצלי. מהי "ציון" בקבלה? נקודת ציון היא הנקודה הפנימית שבלב^{טז}, רעותא דלבא, ועוד יותר מכך

טז וראה בית רבי ח"ב פ"א הערה ט שאדמו"ר הזקן בפרט שייך לפנימיות הלב (וראה גם עולמות מאמר "הדרך אל פנימיות הלב").

סח הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות רכז (וראה תולדות יעקב יוסף פ' יתרו).

סט קהלת ג, יא.

ע ראה הקדמת שער האמונה לאדמו"ר האמצעי; נתיב מצותיך (קאמארינג) נתיב היחוד שביל ד. ובכ"מ.

מהי הנוקבא של הקדושה, "זאת הארץ"? שהאלקות חודרת עד להרגשת עצמי ועד בכלל, שהרגשת עצמי היא ה', היא אלקות. זו טבעית שהיא היא מודעות עצמית שכולה אלקות

כל הענין הוא
להכניס את
הבלי-גבול בתוך
גבול, את האין
סוף בתוך כלי -
להכניס אורות
דתהו בכלים
דתיקון, הנוסחא
המשיחית.
השאלה היא
רק איך עושים
את זה...

שכל הזמן הוא בנכונות למסירות
נפש^{פא}. כמו שכתוב בפרק כ"ה
בתניא ש"שמע ישראל" נאמר
לדור שנכנסו לארץ - כל הזמן
לזכור ולצייר ממש בנפש את
המסירות נפש. החיים האלה,
של מסירות נפש, הם על דרך
מה שאנחנו מסבירים^{פב} שלעתיד
לבוא המצוה היחידה שתשאר
היא "ונקדשתי"^{פג} - מצות
קידוש ה', כשה' מתגלה בתוך
האדם בדרך ממילא ("ונקדשתי"
בלשון נפעל^{פד}).

מסירות נפש מעוררת את
הגורל של האדם, ה"גורל אחד להוי" שלו
(ואם יש לו שייכות ל"גורל אחד לעזאזל" היא
מוציא אותו ממנו). ה"גורל אחד להוי" הוא
הכלי בו הגבול מכיל את הבלי-גבול. זהו הכח
של מסירות נפש, כמו נחשון בן עמינדב שקופץ
לים או פינחס שמוסר את נפשו ואז זוכה ל"ברית
כהנת עולם"^{פה}, ממשיך אורות של בלי-גבול
לתוך הגבול שלו, לתוך המציאות שלו, לגבול
של האגו שלו ושל הגוף שלו.

רְגוּל דְקְדוּשָׁה

כל הענין הזה של גילוי אלקות בתוך הגוף,
בתוך הארץ, המודעות הטבעית של ארץ ישראל
והגילוי בבית המקדש - הוא התיקון של תשעה
באב. בתשעה באב היה חטא המרגלים, שהוא
בעצם המאיסה בענין של ארץ ישראל -
במודעות הטבעית שנבנית בה (כמו שרבי אייזיק
מסביר באריכות בפרשת שלח) - והתיקון שלו
הוא בנין בית המקדש. הפעולה של המרגלים

צריך להסתכל שם באריכות,
אבל זהו אחד המקומות בו הוא
מסביר מה שאנחנו קוראים^{טו}
מודעות טבעית - זו התכלית,
מודעות טבעית שהיא-היא
מודעות עצמית שכולה אלקות.
המודעות האלקית מתלבשת
בתוך המודעות העצמית ויוצרת
מודעות טבעית. או, בלשון,
להמשיך את האלקות בהרגשת
האני - שה'אגו של האדם הופך
להיות אלקות. כל העבודה שלנו,
"מחיל אל חיל", היא להמשיך
אלקות בהרגשת האני. זו

העבודה המיוחדת של ארץ ישראל, "ארץ כנען
לגב־לתיה", להגיע ל"ושכנתי בתוכם"^{טז}, בתוך
הלב של כל אחד ואחד^{טז}. המשכת הבלי-גבול
בתוך הגבול, המשכת האלקות בתוך הרגשת
האני - בלי לבטל את האני - היא משהו
מופלא, בשבילו משה רבינו משתוקק להכנס
לארץ ישראל ולבנות את בית המקדש.

גילוי היחידה - מסירות נפש

שוב, כל הענין הוא להכניס את הבלי-גבול
בתוך גבול, את האין סוף בתוך כלי - להכניס
אורות דתהו בכלים דתיקון, הנוסחא המשיחית^{טז}.
השאלה היא רק איך עושים את זה... איך הרבי
ממשיך בלי-גבול בתוך גבול? מהי העבודה?
הווארט שזהו בעצם גילוי היחידה. גילוי
היחידה יכול להיות אמונה או קבלת עול למעלה
מטעם ודעת, כמו שהרבי מזכיר תמיד - גם
במאמר שבו פתחנו. אבל כאן כל הענין הוא
"לצבאתם", להיות חיל שהולך "מחיל אל
חיל". מה המיוחד בחיל, מעבר לקבלת עול?

פא ראה גם שיעור כ"א ניסן תשע"ח ועוד.

פב ראה מלכות ישראל ח"ג מאמר "מצוות מסירות הנפש".
ובכ"מ.

פג ויקרא כב, לב.

פד ראה מלבי"ם עה"פ. ועוד.

פה במדבר כה, יג.

טז ראה בספר מודעות טבעית ובספר הטבע היהודי מאמר
"המודעות העתידית".

עח שמות כה, ח.

עט ראשית חכמה שער האהבה פ"ו ובכ"ד.

פ שיחת כ"ח ניסן תנש"א.

היא על ידי מסירות נפש – אם אתה עושה את זה אתה רבי, ואתה בכל דגע המרגל של הקדושה.

זיכור הגוף

בין המרגלים של משה רבינו היו שנים טובים, שכן מלאו את השליחות: יהושע, כמובן, וכלב – שהיה מרגל גם בין החברים שלו, העדה של עשרת החוטאים, והתחפש לאחד מהם¹⁹. אחר כך, כשיהושע רוצה להגיע לארץ ישראל, לכבוש את המפתח של ארץ ישראל, הוא גם שולח מרגלים, כמו שקוראים בהפטרות פרשת שלח. חז"ל אומרים²⁰ ששני המרגלים שהוא שולח הם כלב, שכבר הוכיח את עצמו כמרגל טוב, ופינחס. גם פינחס, כמו שהזכרנו, נמצא בתנועה טבעית של מסירות נפש – הוא הסתכן, ה' עשה לו נסים והוא התכהן.

כשרחב הזונה מחביאה את המרגלים כתוב "ותצפנו"²¹, לשון יחיד, וחז"ל אומרים²² שהיא החביאה רק את כלב, שהיה עדיין בגדר בן אדם טבעי, שרואים אותו ולכן צריך להצפין אותו. פינחס, לעומתו, היה מלאך – "פינחס זה אליהו"²³, הוא כבר בטל את הגוף, הגשמיות שלו נעשתה מזוככת עד שכבר לא רואים אותו. למדרגה הזו צריך להגיע כל אחד מישראל, בגימטריא "רואה ואינו נראה", כידוע²⁴. גוף המסוגל להגיע למדרגה כזו, על ידי מסירות נפש תמידית, הוא הגוף שה' בוחר בו²⁵ – הגוף היהודי. זהו בדיוק המושג החדש בפיזיקה שרק מתחילים לגשש לגביו – החומר האפל. פינחס זכה למדרגה זו בזכות מסירות הנפש שלו. אצל יהושע שני המרגלים היו טובים, אבל אלה שתי בחינות – גילוי האלקות בתוך הגוף הגשמי

היא רגול – לא מלה שמופיעה בתנ"ך, אבל זהו שם העצם של פעולת המרגלים – שהוא הצירוף הנוסף היחיד בעל-המשמעות של המלה גורל. כלומר, תיקון הרגול מגלה את הגורל לו זוכים בארץ ישראל. זה בדיוק מה שמשה רבינו רצה מהמרגלים.

המושג רגול הוא טעון מאד – למה? כי השיא של החיל הוא להיות מרגל אצל האויב. אם אני שואל ילד שכבר מבין מהו רגול, ששמע סיפורים על אלי כהן הי"ד ומרגלים כיוצא בו, מה המקצוע הכי מסוכן – הוא יגיד 'מרגל!'.

ריגול דורש מסירות נפש תמידית, כל החיים. הכח הזה בא מהגורל, מגלה את הגורל לאדם, ואז האדם הזה הופך להיות בלי-גבול בגבול. אם זהו ריגול בקדושה, המרגל נמצא כל הזמן בתנועה של קידוש ה'. בכך גופא יש שתי בחינות, מסירות הנפש של אברהם אבינו, שרק חושב על השליחות, ומסירות הנפש של רבי עקיבא, שחכה למסור את

הנפש²⁶. [חיפוש המסירות-נפש לא יהרוס את השליחות של המרגל?] יש מרגלים שהולכים לכתחילה למות, הם יודעים שבאיזה שלב יגלו אותם – אפילו אלי כהן ידע.

בעצם, זו מהות העולם הזה, ירידת הנשמה לתוך הגוף – כל העולם הזה הוא "ארץ כנען" וצריך לרגל את הארץ בשביל להוציא ממנה רפח ניצוצין ולעשות לה' דירה בתחתונים. כל החיים שלנו, כל מב המסעות שלנו לקראת הגורל שלנו בארץ, תלויים בכח הרגול שלנו.

זהו ווארט חשוב, שהמשכת בלי גבול-בגבול

אם אני שואל ילד
שכבר מבין מהו
רגול, ששמע
סיפורים על אלי
כהן הי"ד ומרגלים
כיוצא בו, מה
המקצוע הכי
מסוכן – הוא יגיד
'מרגל!'

19 פז סוטה לה, א; במדבר רבה טז, יט. ובכ"מ.

20 פח שם טז, א.

21 פט יהושע ב, ד.

22 צ יל"ש ר"פ פינחס ובכ"ד.

23 צא ראה אשא עיני ביאור ב למאמר "מה רבו מעשיך הוי" ובכ"ד.

24 צב תניא פמ"ט.

25 פו ראה ד"ה "החדש הזה" ה"ש"ת ובעוד מאמרים בחורף ש"ז. ובכ"מ.

כפי שהוא, או שהאלקות שמתגלה בגוף הגשמי עם ישראל, שנזכה לגורל שלנו מכח הַרְגוּל שלנו מזככת ומעלה אותו גופא עד שהוא נעלם. במסירות נפש, שנזכה להמשיך את האלקות כן יהיה לנו, שנזכה ל"מזל גובר" אצל כל שתחדור ותתאחד לגמרי עם המציאות שלנו.

הַלּוּמֵד עַל מִנַּת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לַדֶּרֶךְ

- ◆ עד סוף חייו האדם אינו יודע מה גורלו – מהו היעוד לשמו ירדה נשמתו לעולם.
- ◆ גורל האדם נקבע לפי שרש נשמתו הנעלם – ולכן המעשים החיצוניים-הגלויים אינם מעידים עליו.
- ◆ החבל בארץ ישראל לו זוכה יהודי שייך לחבל ההתקשרות שלו לה'.
- ◆ מתוך מרירות מסעות החיים מגיעים לשרש הנעלם – "ויסעו ממרה ויבאו אילמה".
- ◆ בסופו של דבר הגורל של כל יהודי הוא טוב – "לא ידח ממנו נדח".
- ◆ חיבור מטות-מסעי הוא בסוד "וקרא זה אל זה" ו"ילכו מחיל אל חיל".
- ◆ תכלית המקדש היא לזהות את ה' – "זה אלי ואנוהו".
- ◆ את ה' ניתן לראות-לחוות ב"עין השכל" עד גבול מסוים, אך ב"עין השכל שבלב" רואים הכל.
- ◆ ב"עין השכל שבלב" נתפס האדם כפי שהוא בידיעת עצמו של ה' – וידיעת עצמו של ה' כוללת הכל.
- ◆ "דע לפני מי אתה עומד" כולל גם "דע את אלהי אביך" ("לפני מי") וגם 'דע את עצמך' ("אתה עומד").
- ◆ הופעת ידיעת ה' בתוך ידיעת האדם היא בלי-גבול בתוך גבול – מדרגתו של רבי.
- ◆ משה רבינו "לא ידע כי קרן עור פניו" ורשב"י ידע שקרן עור פניו – ולכן הוא יכול לגלות למשה שבעין השכל שבלבו הוא ראה הכל.
- ◆ נוקבא דקליפה היא הרגשת עצמו הנפרדת ונוקבא דקדושה היא גילוי אלקות בתוך ה'אני' של האדם.
- ◆ תכלית המסע לארץ ישראל היא להגיע למודעות טבעית – התלבשות המודעות האלקית בתוך המודעות העצמית.
- ◆ עבודת "ארץ כנען לגבלתיה" היא המשכת הבל-גבול בתוך גבול – לשם כך השתוקק משה להכנס לארץ.
- ◆ חיל מתאפיין בנכונות תמידית למסירות נפש – שהיא הכח להמשיך בלי-גבול בתוך גבול.
- ◆ שיא מסירות הנפש הוא בתפקיד של רַגוּל – בזכותו מגלים את הגורל.
- ◆ כל יהודי צריך להיות מרגל של ה' בעולם הזה – להוציא את הניצוצות ולעשות דירה בתחתונים.
- ◆ על ידי רַגוּל בשלמות ובמסירות נפש מזדכך הגוף היהודי – עד ש־ישראל הופך להיות רואה ואינו נראה.

עמודי התווך של בין המצרים

קיצור מהלך השיעור

בימי **בין המצרים** חלים ימי ההילולא של שנים מעמודי התווך של פנימיות התורה – הרמ"ק והאר"י. השיעור שלפנינו – שמורכב משני שיעורים לכבוד ימי ההילולא בשנתיים האחרונות – מעמיק בקשר וביחס בין הדמויות. **פרק א** מתאר את המבנה הפנימי של ימי בין המצרים, לפי **הפשט** ולפי **הסוד**, ואת **המיקום המיוחד** של שני ימי ההילולא בשתי נקודות המרכז שלהם (מה ש'חופף' על הימים האלה גם בשנה בה הכל נדחה ביום, כמו השנה). **פרק ב** הוא העמקה יפהפיה בסיפור על האריז"ל, ממנו נלמדת **התקדמות העולם** לתיקון המתבטאת ב**מיעוט מדת הדין** והעונש. **פרק ג** מדמה בין שני **עמודי התווך** הללו לשני עמודי התווך של המקדש, **יכין ובעז**, עליהם לומדים בימים אלה בהלכות בית הבחירה.

מה קרה בשבעה עשר בתמוז, בתחלת שלשת השבועות? חטא העגל ושבירת הלוחות². מה קרה בתשעה באב? עוד חטא כללי בתולדות עם ישראל – חטא המרגלים³, אי-אימון בהבטחת ארץ ישראל ליהודים. חטא העגל הוא פגם באמונה במנהיגות של משה⁴. גם חטא המרגלים הוא פגם באמונה בדברי משה, במשהו פרטי-כללי – שלמות הארץ. אחדי חטא העגל משה התפלל במסירות

א. הילולות הרמ"ק והאר"י

חלוקת ימי בין המצרים – תיקון חטא העגל וחטא המרגלים

כב הימים של "בין המצרים" (ביטוי הלקוח ממגלת איכה⁵) מתחלקים ל-**יג** ימים בחדש תמוז (מ-י"ז בתמוז עד כ"ט תמוז, שהוא חדש חסר תמיד) ו-**ט** ימים בחדש אב (מר"ח אב עד תשעה באב). מה משמעות החלוקה הזו?

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. ג' מנחם-אב תש"פ ושבת כ"ג תמוז תשפ"א – כפ"ח.

א איכה א, ג.

ב תענית פ"ד מ"ו.

ג ראה רמב"ן לשמות לב, א.

כל אחד מכבד

את זולתו -

הרמ"ק אומר

שֵׁט הַיָּמִים, בְּהֵם
הִילּוּת הָאָרִיז"ל,

גְבוּהִים מֵהַיָּג,

בְּהֵם הֵהִילּוּא

שְׁלוֹ, וְהָאָרִיז"ל

אוֹמֵר שֵׁיג הַיָּמִים,

בְּהֵם הִילּוּת

הַרְמ"ק, גְבוּהִים

מֵשֵׁט הַיָּמִים, בְּהֵם

הֵהִילּוּא שְׁלוֹ

השביעי בֵּיג הימים של תמוז, בסוד "כל השביעין חביבין"^ט שמסביר באריז"ל במיוחד על יג מדות הרחמים, יג תיקוני דיקנא, שהשביעי החביב בהם הוא תיקון "ואמת"^א, שבו דווקא גילוי שע נהוריך^ב ד"אור פני מלך חיים"^ג. "כל השביעין חביבין" נאמר בפרט על משה רבינו - שגם הרמ"ק נקרא על שמו.

הילולת האריז"ל - שנקרא יצחק, לו נאמר לעתיד לבוא "אתה אבינו"^ד - היא היום האמצעי-החמישי (המשיחי) בתשעת הימים, שמכוון בתשע

המדות שאחרי חטא המרגלים כנגד מדת "ופשע"^{טו}.

לסוד חלוקת כב הימים ל־יג ו־ט יש לרמ"ק ולאריז"ל הסברים שונים^{טז}: האריז"ל מסביר^ז שה־יג היינו יג תיקוני דיקנא דאריך אנפין, הכתר העל־מודע, וה־ט היינו ט תיקוני דיקנא דז"א, מדות הלב, שלמטה מהם. לעומתו, הרמ"ק מסביר^ח שה־ט היינו ט היכלין דאריך אנפין, שלמעלה מ־יג תיקוני דיקנא שלו - בתוך ההיכלות נמצאות הספירות, שלמעלה מהדיקנא שהוא הסיום־המלכות דאריך. בעצם, בהסברים

נפש ואמר לה' - אם לא תסלח לעם ישראל מ'מחני נא מספרך אשר כתבת"^{טז}. ה' סלח, כבקשת משה רבינו, וגילה לו את יג מדות הרחמים, שכאשר יצטרך לתפלה - האדם יכול להתפלל בֵּיג המדות שאמר ה', וה' כרת ברית שישלח^{טז}. 13 מדות הרחמים הללו מכוונות כנגד 13 הימים מיום שבירת הלוחות וחורבן הבית בסוף תמוז. אחרי החטא הגדול השני - הוצאת הדבה הרעה על ארץ ישראל, חטא המרגלים - שוב התפלל משה עבור עם ישראל, ואמר 9 מדות

רחמים של ה', שמופיעות בפרשת שלח, אחרי חטא המרגלים! אם כן, יש שתי סדרות נפרדות של מדות הרחמים של ה' - אחת ידועה יותר, אחרי חטא העגל, עם 13 מדות, ועוד אחת עם 9 מדות, שמופיעה בתורה אחרי חטא המרגלים. זהו הכח הרוחני של סליחה ותיקון ביחס לחטא הזה. בתיקון השלם של חטא המרגלים יבוא משיח - לכן הוא נולד כל שנה בתשעה באב^י, בתיקון החטא יש כח לגלות את המשיח, דווקא בתשע מדות הרחמים.

עמודי התווך - הילולת הרמ"ק והאריז"ל

והנה, כמו שדברנו הרבה פעמים^{יא}, במרכזה של כל אחת מהחלוקות האלה יש יום הילולא חשוב - של שני עמודי התווך של פנימיות התורה, הרמ"ק, רבינו משה קורדבירו, והאר"י, האלקי רבינו יצחק:

הילולת הרמ"ק היא כ"ג תמוז, היום האמצעי

ט ויקרא רבה כט, ט.
י ראה פע"ח תחלת הקדמה לשער השבת. וראה אור תורה בהר קכב ואוה"ת בראשית עמ' שכג.
יא שמות לד, ו.
יב זהר ח"ג קלג, ב; ע"ח ש"ג פי"ד. ועוד.
יג משלי טז, טו.
יד ישעיה סג, טז. שבת פט, ב.

טו שתי המדות "ואמת" "ופשע" משלימות ל'903, 42, שם מב, במשולש, ז"פ "הוי' הוא האלהים" (דברים ד, לה; מלכים"א יח, לט. ועוד). שתי המדות "ואמת" "ופשע" רומזות לסוד "אף עשיתיו" (ישעיה מג, ז) - על ידיהן תיקון עולם העשיה שרובו רע, מקום המועד לחטא ופשע.

טז ראה גם אמונה ומועדות במאמר "עיקרי האמונה של פנימיות התורה" רפ"ב (ובמש"ה הנ"ל הערה ח).

יז ספר הליקוטים כי תשא פל"ד ועוד.

יח פרדס רמונים ש"א פ"ו.

ד שמות לב, לב.

ה ראש השנה יז, ב.

ו במדבר יד, יח.

ז ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד ועוד.

ח ראה שיעור כ"ג תמוז תשד"מ ובאורך במבחר שיעורי התבוננות חכ"ב שיעור ה (ועוד). ובכ"מ.

היא תורת הרמ"ק וההקדמה השניה היא תורת האריז"ל.

ב. הדרך לתיקון חתהו לתיקון

למעבר בין הדורות יש עוד עומק: האריז"ל אמר בפירושו³³ שקבלת הרמ"ק, ביחס לקבלה שלו, היא תהו ביחס לתיקון. למה הרמ"ק מסתלק? כי הגיע הזמן לעבור לאריז"ל (והרי "אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא"³⁴) – לעבור מקבלה של תהו, יחסית, לקבלה של תיקון.

זו הדוגמה המובהקת לכלל בקבלה³⁵ ש'הכל לפי ערכין' – הכל יחסי. עם כל כמה שקבלת הרמ"ק רחבה ומסודרת, ביחס לקבלת האריז"ל היא עדיין נקודתית (עולם התהו הוא "עולם הנקודים"³⁶). מכיון שהכל לפי ערכין, אפשר אחד כך לומר שגם האריז"ל ביחס לבעל שם טוב הוא עדיין יחסית תהו, ואולי גם הבעל שם טוב ביחס לאדמו"ר הזקן וכו'. בכל אופן, כך אמר האריז"ל ביחס לקבלת הרמ"ק.

מי הסתמך על קבלת הרמ"ק? הבעל שם טוב כתב³⁷ שהוא לקח הרבה יסודות מקבלת הרמ"ק. [אפשר להגיד שתומר דבורה הוא ספר החסידות הראשון...] כן, תומר דבורה – שהיה לנו פעם סמינר עליו – הוא ספר שמסביר מושגים של פנימיות, את יג תיקוני דיקנא שהזכרנו, בנפש. הוא מדבר על יג מדות הרחמים של הקב"ה, אבל עלינו ללמוד מהן, כמו שאמרו חז"ל "מה הוא רחום אף אתה תהא רחום"³⁸. יש לרמ"ק הרבה ספרים חשובים – הפרדס, אלימה, שיעור קומה

השונים שלהם, כל אחד מכבד את זולתו – הרמ"ק אומר ש"ט הימים, בהם הילולת האריז"ל, גבוהים מה"ג, בהם ההילולא שלו, והאריז"ל אומר ש"ג הימים, בהם הילולת הרמ"ק, גבוהים מ"ט הימים, בהם ההילולא שלו.

מקבלת הרמ"ק לקבלת האריז"ל

מה היחס בין הרמ"ק והאריז"ל? הרמ"ק הוא גדול המקובלים שחי בדור שלפני האריז"ל. האריז"ל בא לצפת בגיל 36 ונפטר במגפה בצפת בגיל 38. כשהוא בא לצפת הוא הגיע ללויה של המקובל הגדול שגר ופעל וכתב שם – הרמ"ק.

מסופר³⁹ שהאריז"ל הגיע לצפת ביום ההסתלקות של הרמ"ק – הוא היה בלויה שלו וראה על מטתו את ה"עמודא דנורא". ה"עמודא דנורא" מתגלה רק על "חד בדרא"⁴⁰, משה רבינו שבדור, ומי שרואה אותו הוא ה"חד בדרא" הבא – עמוד האש עובר אליו. כלומר, זהו אות מן השמים שהאריז"ל הוא היורש הרוחני של הרמ"ק ושהוא יזכה לגלות לעם ישראל ממד חדש של גילוי פנימיות התורה, חכמת הקבלה.

במובן הזה, קבלת הרמ"ק היא ההקדמה לקבלת האריז"ל. האריז"ל עצמו אמר שגם אני איני אלא הקדמה⁴¹ – הקדמה לתורת משיח. תורת משיח מתחילה להופיע מהבעל שם טוב ותלמידיו, עד לימינו אנו ועד לביאת משיח עצמו. לתורתו של משיח יש שתי הקדמות, כמו שיש הקדמות לספר – ההקדמה הראשונה

לתורתו של

משיח יש שתי
הקדמות, כמו
שיש הקדמות
לספר – ההקדמה
הראשונה היא
תורת הרמ"ק
וההקדמה
השניה היא תורת
האריז"ל

כב ראה הקדמת עמק המלך ושם ש"ה פנ"ה.

כג ברכות מח, ב; שה"ש רבה ג, יא.

כד ראה לדוגמא ע"ח ש"מ דרוש ח.

כה ראה ע"ח ש"ח פ"א. ובכ"מ.

כו גנזי נסתרות (ביחובסקי) חלק אור ישראל אגרת נה.

כז מכילתא פרשת השירה פרשה ג.

יט שם הגדולים חלק גדולים מערכת מ אות קפ. ובכ"מ.

כ כתובות זי, א; עז, ב.

כא ראה ע"ח ש"א ענף ה.

תלמיד חכם צריך לא לטעום שום טעם בנקמה שלו, אלא לפעול רק לשם שמים

יודה למשה רבינו^{לב} (ואז יתקיים בו "צדיק כתמר יפרח"^{לג}, ס"ת קרח^{לד}). ובכל זאת, על אף שמשה רבינו העניש את קרח עונש פלאי – הסיפור כמו שמופיע בתורה הוא סיפור של תהו. "אם בריאה יברא הוי"^{לד} שאומר משה, שבורה בריאה חדשה כדי להעניש את קרח – פי הארץ שבולע אותו – הוא ודאי הופעה של תהו (תהו בגימטריא יש מאין כידוע – תחלת כל בריאה היא תהו, כמו שכתוב במעשה בראשית, "בראשית ברא... והארץ היתה תהו"). ובכלל, הרבה פעמים סיפורי המופתים המופיעים בתורה שבכתב הם בחינת תהו^{לה}.

אכן, אומר האריז"ל, מכיון ש"בימינו כבר התחיל עולם התיקון", כפי שהתבאר על התיקון בקבלת האריז"ל (סוד ההתלבשות, פנימיות וחיצוניות – בכל תופעה חיצונית ישנה נשמה חיות פנימית), "חס לי מלהבליע נפש מישראל לשאול תחתית", זו בושה עבורי להעניש. אני יכול להבליע אותו בארץ – אבל חלילה לי מלעשות זאת, ובעצם האריז"ל מבליע-בולע את הקרח שבתוכו, את ה'מתנגד' שרוצה לנקוט בדין ובעונש.

בטול העונש

מהו עולם התיקון בפשט? תיקון אומר שלא שוברים או זורקים משהו מקולקל – אלא מתקנים אותו. האריז"ל אומר שחס לו להבליע יהודי בשאול תחתית – חלילה לו מלהעניש, כעת צריך תיקון. בכל העולם היום יש פחות עונשים – כמעט בכל המדינות בעולם בטלו גזר דין מות, החליפו אותו במאסר עולם (לשנתיים...). לפעמים דינים יכולים לבוא ב'דלת האחורית' – אם אין עונשים אבל צריך להעניש

ועוד^{כה}. בכל אופן, לפי המושגים של תהו ותיקון, כשהבעל שם טוב משלב יסודות של הרמ"ק בתוך הבסיס של קבלת האריז"ל – זו בעצם הנוסחה המשיחית של "אורות דתהו בכלים דתיקון"^{כט}.

חס לי מלהעניש

כל מה שאמרנו הוא הקדמה לסיפור קצר שנקרא על האריז"ל^ל:

בימי האריז"ל העיז אחד להתלוצץ ממנו בפניו, והאריז"ל החריש, ושאלוהו תלמידיו הקדושים למה אינו מענישו לכבוד התורה ויתקדש שם שמים, והשיבם, זה המתלוצץ יש בו מניצוצי קרח, ואני יש בי מניצוצי משה רבינו ע"ה דאתפשטותיה בכל דרא ודרא, ובכל צדיק וצדיק, ויכולתי להבליעו בלב האדמה כמו שהבליע משרע"ה קרח ועדתו, אלא לפי שבימינו כבר התחיל עולם התיקון, חס לי להבליע נפש מישראל לשאול תחתית.

זהו סיפור יסודי וחשוב מאד. התלמידים מצפים שהאריז"ל ינהג כמאמר חז"ל שתלמיד חכם צריך להיות "נוקם ונוטר כנחש"^{לא} – הנחש טועם רק טעם עפר, ובנשיכתו הוא רק ממלא את שליחותו, וכך תלמיד חכם צריך לא לטעום שום טעם בנקמה שלו, אלא לפעול רק לשם שמים. יש הרבה סיפורים, מימי קדם ועד לתלמידי הבעל שם טוב, על קפידות של תלמידי חכמים שהענישו מי שפגע בהם – וזהו קידוש השם (ולהיפך, אם תלמיד חכם לא נוקם במבזיו יתכן שזהו חילול השם, כך סוברים תלמידי האריז"ל). האריז"ל אומר שהוא ניצוץ משה רבינו, משה רבינו שבדור, והמזלזל בו הוא ניצוץ של קרח, שגם חוזר בכל דור – עד שבדור הגאולה הוא

לב ספר הליקוטים תהלים צב ובכ"ד.
לג תהלים צב, יג.
לד במדבר טז, ל.
לה ראה גם מן הפרדס פרשת משפטים.

כח ראה באורך משה הנ"ל הערה ח.
כט שיחת כ"ח ניסן תנש"א.
ל עיריין קדישין השלם פרשת קרח (וש"נ).
לא יומא כג, א.

יכולים להיות דינים של קורונה, או משהו אחר. [כמו "מדה בטלה במדה לא בטלה"¹⁷]. נכון. ובכל זאת – רואים שמושג העונש פוחת והולך בעולם.

בעל העיקרים מעמיד את כל האמונה על שלשה עיקרים: העיקר הראשון הוא מציאות ה'. בשביל להכיר במציאות ה' לא צריך עדיין תורה – אברהם אבינו הוא "ראש כל המאמינים"¹⁸ במציאות ה', והוא לימד את העולם להאמין במציאות ה' ובאחדותו גם לפני מתן תורה.

העיקר השני הוא תורה מן השמים – העיקר הזה שייך לדמותו של משה רבינו, שנתן לנו את התורה. העיקר השלישי הוא שכר ועונש – עיקר שכולל גם את ימות המשיח ותחית המתים (שגם עליהם יודעים מן התורה, "תחית המתים מן התורה"¹⁹). שכר ועונש נוגע לעתיד, והעיקר הזה שייך לדמותו של מלך המשיח²⁰. ורמז: **אברהם-משה-משיח** עולה "**שמע ישראל**"²¹, העולה ג"פ (ממוצע) **אברהם אבינו** – הכל נכלל באמונה

הראשונה ("בתר רישא גופא אזיל"²²), האמונה בה' של אברהם אבינו, האמונה של "הוי' אלהינו הוי' אחד" (אלא שכל אמונה נוספת מעמיקה את האמונה בה' שהיא ירושה לנו מאברהם אבינו,

ומביאה אותה לממד פנימי ומודע יותר²³). בכל אופן, עם כל החשיבות של האמונה בשכר ועונש, כאשר מגיעים לתיקון הסופי – לימות המשיח – מתברר שאין עונש ממש אלא תיקון²⁴ (לא רק לבני ישראל אלא אפילו לרוב אומות העולם – בין רשעי האומות יש עדיין מי שצריך להעניש, אבל המהפכה הרביעית אומרת שגם ביחס לרוב האומות צריך תיקון ולא עונש²⁵). כך כתוב במסכת אבות על "שכר מצוה מצוה ושכר עברה עברה"²⁶ – לא כתוב כאן עונש עברה אלא "שכר עברה", בסופו של דבר הכל תיקון ואפילו שכר (כאשר הזדונות הופכים ליכויות ויש עליהם שכר). זהו סיפור יסודי מאד – בסוף הכל צריך להיות בדרך של תיקון ושלוש.

התקדמות התיקון

כמו שאמרנו, הכל לפי ערכין – הרמ"ק הוא ודאי תיקון, אבל ביחס לאריז"ל הוא תהו. גם האריז"ל ביחס לבעל שם טוב הוא תהו, וכך בכל דור ודור מחדש העבר שהיה עד כה נתפס כתהו והחדש הוא תיקון. מה מזכיר לנו הרמ"ק על "לי של האריז"ל ביחס לענישה? סיפור ידוע²⁷ על אדמו"ר הזקן, שהקפיד לא לשבור שום דבר אלא רק לפרק – הוא קבל במתנה לחתונה קופסה של טבק. הוא לא רצה להשתמש בה לטבק, אלא להשתמש במכסה שלה – מכסף מלוטש – כמדרא כדי ליישר את התפילין. איך הוא הסתדר עד אז? עד אותו שלב הוא לא הקפיד

מב כמבואר בדא"ח (ראה פלה"ר שמות ד"ה "יורא ישראל") בסוד "ויאמינו בהוי' ובמשה עבדו" (שמות יד, לא), כי האמונה במשה היא שלב מעמיק יותר של האמונה בה' (ואת האמונה המ'שכוללת' ביחוד ה', "שמע ישראל וגו'", מלמד אותנו משה).

מג וראה בביאור א למסילות חכמה כלל ב (משעורי ד' שבט תשס"ב) כי בעיקרי האמונה של הרמב"ם מתקדמים מעיקר ה"שכר וענש" (היא) לעיקרים שאינם אלא שכר עתידי – ביאת המשיח ותחית המתים, עיי"ש. מד וראה לקו"ש חכ"ג שיחה ב לפרשת בלק, מה אבות פ"ד מ"ב.

מו לקו"ש ח"ג כ"ד טבת ס"ד. ועוד.

עם כל החשיבות

של האמונה
בשכר ועונש,
כאשר מגיעים
לתיקון הסופי –
לימות המשיח
– מתברר שאין
עונש ממש אלא
תיקון. המהפכה
הרביעית אומרת
שגם ביחס לרוב
האומות צריך
תיקון ולא עונש

לו ע"פ בראשית רבה ט, יא.

לז שמות רבה כג, ה (ע"פ שה"ש ד, ח).

לח סנהדרין צ, ב.

לט ראה גם הנסמן לקמן הערה מג.

מ דברים ו, ד.

מא עירובין מא, א. וראה סוטה מה, ב.

ג. עמודי התווך – יכין ובעז שני העמודים – יכין ובעז

את היחס בין הרמ"ק והאר"י אפשר לקשור גם להתבוננות שלנו בימים האלה על המקדש והמשיח – מחכים למשיח, והרבי אמר¹¹ שאלו הימים הכי טובים ללמוד על המקדש, חושבים עליו, מתאבלים עליו ומתפללים שיבנה במהרה בימינו, ובאמת זה הזמן הכי מסוגל שה' יוריד אותו באש מן השמים על ידי משיח צדקוני¹².

בבית המקדש היו שני עמודים – הם לא החזיקו את הבנין, הם רק היו שני עמודים. כאשר שלמה המלך בנה את המקדש הוא בנה את שני העמודים האלה וגם נתן להם שמות, משהו בלתי רגיל. שם העמוד הימני הוא יכין, לשון הכנה – הקדמה, כמו שדברנו על הקדמות הרמ"ק והאר"י¹³ לתורת משיח – והעמוד השמאלי הוא בעז, לשון עז וכח¹⁴. אלה שני העמודים של בית המקדש.

אנחנו צריכים את שני העמודים האלה – כל עמוד הוא סמל לעמוד-האמצעי, משהו שמאזן וכולל שני צדדים סימטריים. אלה שני עמודי התווך של שתי התקופות בשלשת השבועות. שני הצדיקים קבורים סמוכים זה לזה בצפת והם שני העמודים של שלשת השבועות. שני העמודים האלה לא החזיקו את המקדש, הם הגיעו לשמים בבית של שלמה, אבל כביכול בית המקדש השלישי עומד (באוויר) עליהם ובהם טמון הכח להוריד את בית המקדש השלישי והנצחי מן השמים לארץ.

יכין (90) ועוד **בעז** (79) – שמות שני העמודים, שהם כמו שתי הרגלים שמחזיקות את כל הגוף, והגוף כאן הוא בית המקדש – עולים יחד 13 ברבוע (169). 13 שייך למדות הרחמים, ועולה **אחד** ו-**אהבה**. **אחד** שייך לעל-מודע ו**אהבה** שייכת ללב. **אהבה** ברבוע – רבוע אומר התכללות של כל החלקים של אותו

על ישור התפילין – אולי אז הוא סבר כמו רבי חיים מצאנז, שאמר שאין הקפדה לגבי מקום התפילין בראש בדיוק באמצע¹⁵. יש סיפור¹⁶ שהמלאכים צחקו על אדמו"ר הזקן שהתפילין שלו לא במקום. כנראה מאז הוא שינה. בכל אופן, הדגש בסיפור הוא שאדמו"ר הזקן לא שבר את מכסה קופסת הטבק, אלא פרק אותו בעדינות – כי אדמו"ר הזקן לא שבר שום דבר אף פעם, הוא עוד שלב של עולם התיקון ביחס למה שקדם לו.

אפשר להקביל את התקדמות הדורות לשלש הקבלות – קבלת הרמ"ק, קבלת האר"י¹⁷ וקבלת הבעש"ט¹⁸: במושגים של ספר התניא, כמו שמסביר רבי אייזיק מהומיל¹⁹, שלש הדרגות נקראות השתלשלות-התלבשות-השראה. קבלת הרמ"ק היא קבלה של השתלשלות – בהשתלשלות העבודה היא 'לחסל את הקליפה', הרע משתלשל מתוך הטוב וצריך לחתוך את היניקה שלו (כולל מהטוב שהוא השרש של היניקה שלו). בהתלבשות העליון מתלבש בתוך התחתון ממש – גם האר"י²⁰, ניצוץ משה רבינו, מלובש בתוך המזלזל, ניצוץ קין (שרש קרח), כנשמה בגוף. לכן כבר לא רוצים להבליע את קרח, "חס ל"י", משום שאני בתוכו והוא בתוכי, ופגיעה בו היא בעצם פגיעה במעניש. אבל יש עוד שלב, התכלית היא להגיע להשראה – שם לא רק שהעליון מלובש כנשמה בגוף בתחתון, אלא מורגש ש"התופס בחלק מן העצם כתופס בכולו"²¹, שהצדיק והמזלזל בו הם אחד ממש (וממילא היחס אליו הוא "על כל פשעים תכסה אהבה"²²), מתוך הזדהות עמו – כדרגה העליונה של אהבת ישראל שמבוארת בחסידות²³).

מז שו"ת דברי חיים ח"ב סימן ו.

מח לקוטי סיפורים (פרלוב) מערכת אדה"ז אות יח.

מט מאמר השפלות והשמחה פע"ב.

נ שם פ"ב ואילך.

נא הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות רכז.

נב משלי י, יב.

נג דרמ"צ איסור שנאת ישראל ומצות אהבת ישראל פ"ב.

נד ראה החל משיחות מטו"מ תשל"ו.

נה רש"י על סוכה מא, א ובכ"ד.

נו ראה גם שיעור שבת בחקתי תשפ"ב.

היא בעז. בעז הוא גם שם של שופט, בעז נשא את רות המואביה, ממנו בא דוד ומשיח בן דוד. הכל בא מבעז.

עמודי הגאולה

זו התבוננות בשני העמודים שנושאים את בית המקדש השלישי ויורידו אותו למטה מן השמים לארץ. כמו שאמרנו, הבעל שם טוב אמר שהחסידות מתבססת ברובה על האריז"ל, אבל יש בה גם יסודות חשובים שמתבססים על הרמ"ק – כלומר, רבי ישראל בעל שם טוב עצמו עמד על שני העמודים האלה^ט, על הרמ"ק והאריז"ל^ט.

היום, ה' באב, אנחנו מתעצמים עם האריז"ל, שהוא הכח להביא את המשיח ולהפוך את הימים האלה מאבל לשמחה. שוב, הרמ"ק הוא העמוד של יג מדות הרחמים של הכתר והאריז"ל העמוד של ט מדות הרחמים של הלב (ומבואר בחסידות שהיחידה שבנפש, ניצוץ משיח שבכל או"א מישראל, שורה דווקא בפנימיות הלב^ט – "ז"א בעתיקא אחיד ותליא"^ט ועד ש"ז"א ועתיקא כולא חד"^ט). יחד יש **כב ימים, כב** מדות רחמים, כנגד **כב** אותיות התורה (התיקון של מגלת איכה, שנאמרה על פי **כב** אותיות

דבר בתוך כל חלק ממנו, וכאן יש תופעה של התכללות של יג מדות הרחמים (שבכללותן גם ט מדות הרחמים, בסוד צורת ה"חך" של תבת **אחד – אחדתא**, כמבואר סודו במקום אחר^ט) בשני העמודים יכין ובעז.

תיקון הרגליים

בקבלה, החדשים תמוז ואב מקבילים לספירות נצח והוד^ט, שהן שתי הרגלים^ט. האבל על חורבן הבית הוא בעצם אבל על אבדן הרגלים – הכח לעמוד יציב על המקום והכח ללכת ולהתקדם לקראת היעד הנכסף. המלים הראשונות שה' אומר ליהודי הראשון (אברהם אבינו) הן "לך לך"^ט – הליכה ברגלים. זהו בפרט תיקון של המרגלים – לשון רגלים. שתי הרגלים הן שני החדשים, נצח והוד. נצח הוא לקחת יזמה, נצחון, בטחון פעיל, והוד הוא לשון הודיה וההודאה על משהו שלמעלה מטעם ודעת, הסודות העמוקים של התורה.

שוב, שני החדשים האלה עצמם הם שתי הרגלים, שני העמודים, ושני העמודים בתוכם הם שני ימי ההילולא של הרמ"ק ושל האריז"ל, והם מתקנים את שתי הספירות נצח והוד – נצחון והודיה. יש משהו ברמ"ק, ששמו משה – שבמדות הלב שייך לספירת הנצח – ששייך לנצח, ומשהו באריז"ל – ששמו יצחק, שרש שמאל, שהענף שלו הוא הוד – ששייך להוד. הוד הוא הודאה על הסודות העמוקים. לכן ל"ג בעומר, ההילולא של רשב"י, שהתחיל לגלות את סודות התורה וספר הזהר, הוא הוד שבהוד בספירת העומר. אחר כך, תיקון ההוד הוא על ידי האריז"ל שההילולא שלו בה' אב. הוא העמוד בעז, שייך לגבורה של יצחק. הרמ"ק הוא יכין – הקדמה למה שעתיד לבוא. יחסית ליכין התכלית

ט א ורמז מופלא לקשר בין ישראל – שמו של הבעל שם טוב – לשני העמודים:

את יכין בעז (אהבה ברבוע, כנ"ל) ניתן לחלק לראשי תיבות (יב), סופי תיבות (נד) ואמצעי תיבות (כיע, 10 ברבוע). אם עושים סדרה ההפרישים הם 45 ו31 וביסס הסדרה הוא מינוס 2. זו סדרה ריבועית המבוססת על 2 (כמו סדרת הרבועים) וממילא היא סדרה בעלת חן (סדרה סימטרית), הכוללת 47 מספרים חיוביים – 23 מכל צד, בעליה ובירידה, כשהמספר האמצעי הוא 541 – ישראל!

טב נמצא שעל שמעון, רשב"י, עומדים שני העמודים, משה ויצחק, ועליהם עומד ישראל, הבעש"ט. שמעון משה יצחק ישראל עולים יחד 1560 – הנה פעמים הוי'. הערך הממוצע שלהם הוא 390, שמים, יה פעמים הוי', בסוד "בטחו בהוי' עדי עד כי ביה הוי' צור עולמים" (ישעיהו כו, ד).

טג סה"מ תער"ב ח"א פל"ה; סה"מ תרס"ו עמ' פא ועוד. סד זהר ח"ג רצב, א; ע"ח שי"ג (אריך אנפין) פ"ב.

סה ע"פ זהר ח"ג קמא, א.

נד ראה באורך **שבעים פני חן** (ה' יגלה אורו בקרוב, אכ"ר) פנים א ויב, ועוד.

נח נהר שלום דל"ט ע"ב; קהלת יעקב ערך 'יב' ובכ"מ. נט הקדמת תקו"ז יז, א ("פתח אליהו").

ס בראשית יב, א.

האלף־בית^(ט).)

ששני הצדיקים האלה יהיו אתנו, ויתנו לנו את הכח, שזוכה לראות בעינינו את משיח צדקנו ואת בית המקדש עומד על תלו!

סו ראה סנהדרין קד, א; י"ש איכה רמז תתרב. ובכ"מ.

הַלּוּמֵד עַל מְנַת לַעֲשׂוֹת | צִידָה לְדוֹר

- ◆ בשלש השבועות עלינו לתקן את חטא העגל (י"ז תמוז) ואת חטא המרגלים (ט' באב).
- ◆ חטא העגל הוא כפירה במנהיגות משה וחטא המרגלים כפירה בהבטחת הארץ לעם ישראל.
- ◆ ב־13 ימי תמוז האחרונים מתגלות יג מדות הרחמים (שנאמרו אחרי חטא העגל) וב־9 ימי אב הראשונים מתגלות ט מדות הרחמים (שנאמרו אחרי חטא המרגלים).
- ◆ בתיקון חטא המרגלים תלויה ביאת המשיח – שנולד בתשעה באב.
- ◆ מרכז 13 ימי תמוז הוא הילולת הרמ"ק (כ"ג תמוז) ומרכז 9 ימי אב הוא הילולת האר"י (ה' אב).
- ◆ בהסברי הרמ"ק והאר"י ל"ל לחלוקת הימים הם מרוממים זה את זה.
- ◆ קבלת הרמ"ק וקבלת האר"י ל"ל הן שתי הקדמות לתורתו של משיח המתחילה להתגלות מהבעש"ט.
- ◆ העולם מתקדם מתהו לתיקון ו"הכל לפי ערכין" – כל קבלה היא תהו ביחס לקבלה המתגלה אחריה.
- ◆ שילוב יסודות מקבלת הרמ"ק ויסודות מקבלת האר"י ל"ל אצל הבעל שם טוב הוא סוד "אורות דתהו בכלים דתיקון" – הנוסחה להבאת המשיח.
- ◆ מופתי ועונשי התורה שבכתב הם תהו ביחס לגילוי התורה שבעל פה.
- ◆ כשהאר"י ל"ל (גלגול משה) נמנע מלהבליע באדמה את גלגול קרח – הוא מבליע את הקרח שבתוכו.
- ◆ יסוד עולם התיקון הוא – אל תשבור או תזרוק אלא תתקין!
- ◆ ככל שהעולם מתקדם מתהו לתיקון העונשים נעשים חמורים פחות.
- ◆ שלשת עיקרי בעל העיקרים מכוונים לשלש דמויות: מציאאות ה' לאברהם אבינו, תורה מן השמים למשה רבינו ושכר ועונש למלך המשיח.
- ◆ עם התקדמות הדורות הדגש על השכר והעונש הולך ונעלם.
- ◆ המהפכה הרביעית אומרת שגם ביחס לרוב הגוים העיקר הוא תיקון ולא עונש ואבדן.
- ◆ בהשתלשלות העליון (הנפגע) מעניש את התחתון (הפוגע); בהתלבשות הפוגע מלובש בנפגע ועליו להזהר מלהעניש (ולפגוע גם בעצמו); בהשראה הפוגע והנפגע חד הם, ועליהם לשוב ולהתקן ביחד.
- ◆ הרמ"ק והאר"י ל"ל הם כנגד שני עמודי המקדש – יכין ובעז – תיקון הנצח ותיקון ההוד.
- ◆ יכין הוא לשון הכנה ובעז לשון עוז וכח.
- ◆ בית המקדש השלישי עומד באויר על שני העמודים.
- ◆ בתמוז ואב יש לתקן את הרגליים – כח העמידה היציבה וכח ההליכה וההתקדמות ליעד.
- ◆ מכח הרמ"ק והאר"י ל"ל, שני עמודי התווך של ימי החורבן, נזכה לגאולה ולבנין בית המקדש.

פרקי אבות

פרק ב', חשנה ט'

יותר טוב

חֲמִשָּׁה תְּלִמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַפְאִי... הוּא הָיָה מוֹנֵה שְׂבָחָם... רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ פִּמְעֵין הַמִּתְנַבֵּר... אַבָּא שְׂאוּל אוֹמֵר מִשְׁמוֹ: אִם יִהְיֶה כָּל חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֵאֲזִינִים... וְאֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ בְּכַף שְׁנֵיָהּ, מִכְרִיעַ אֶת כָּלָם.

רבי אלעזר בן ערך 'מוערך' כאן כגדול התלמידים, "כמעין המתגבר" שאינו פוסק לנבוע ותמיד מחדש עוד ועוד, ומכריע את כל חכמי ישראל. במשנה הבאה, מכריע ריב"ז כרבי אלעזר בן ערך בהערכת הדרך הטובה שידבק בה האדם, "לב טוב", והדרך הרעה שיתרחק ממנה האדם, "לב רע" – המדה הכוללת הכל. לרבי אלעזר בן ערך היתה יד רחבה בתורת הנסתה, ולאחר שדרש במעשה מרכבה נשקו רבו ואמר "אשריך אברהם אבינו שאלעזר בן ערך יצא מחלצין!"^א. הכל נראה כל כך טוב... אך בגמרא מסופר^ב שרבי אלעזר בן ערך הלך לעיר 'דיומסת', בה היו תענוגי העולם הזה, ושם נשתכח ממנו כל תלמודו. המצב היה גרוע כל כך, שכאשר קרא בתורה יצאו מפיו שבושים נוראים. ראו חבריו מה קרה לו והתפללו עליו ובקשו רחמים שיחזור אליו תלמודו. אכן תפילתם נענתה, ותלמודו

נערך ע"י מנחם זאב וינגורט ע"פ שיעורי ג' אב תשע"ה וז' סיון תשע"ח.
א חגיגה יד, ב.
ב שבת קמז, ב. ועוד.

שב לידו.

חוסר המנוחה, לא לשבת במקום אלא להמשיך ולהתקדם עוד ועוד, היה המאפיין שלו. הוא לא הסתפק בנגלה שבתורה, אלא עסק גם בתורת הנסתר. הוא לא ישב במקום אחד, אלא הסתובב והמשיך לחפש. לכן כאשר ניסה להישאר במקום אחד ולהשתקע שם, מוחו הגדול התנוון ותלמודו השתכח. אין להישאר במקום אחד, יש להמשיך ולהתקדם ולעלות.

אלעזר בן ערך היה צדיק, "אמרו צדיק כי טוב", אך לאחר מכן זכה להיות גם בעל תשובה^ג. הצדיק מסתפק בטוב, אך בעלי התשובה אינם מסתפקים בכך ותמיד שואפים לעוד – לרצות את ה"יותר טוב". פתגם חסידי אומר "אם טוב הוא טוב, יותר טוב אינו יותר טוב!"^ד... על המשיח נאמר שהוא בא להשיב את הצדיקים בתשובה^ה, ואנו יכולים כבר להתחיל ללמוד כיצד לחזור בתשובה מאלעזר בן ערך שעולה בגימטריא טוב יותר טוב.

למעשה, יש להוסיף עוד שלב: אחרי טוב ויותר טוב, יש "עוד יותר טוב". הטוב הוא צדיק, "יותר טוב" הוא בעל התשובה, אך עדיין נדמה שניתן להסתפק בתשובה בסיסית, תשובה מיראה, "תשובה תתאה". אולם התשובה האמתית אינה מסתיימת לעולם אלא ממשיכה תמיד "מחיל אל חיל", תשובה מאהבה ו"תשובה עילאה" לדבקות בה'. והרמז: טוב, יותר טוב ועוד יותר טוב = "ורוח אלהים מרחפת על פני המים" ("זו רוחו של מלך המשיח" שבא להחזיר את הצדיקים בתשובה).

ג וראה בביאורי הרבי למשנתנו (מלקו"ש ח"י עמ' 82 ואילך).

ד ראה סה"ש תש"ז ריש עמ' 62 וש"נ. ובכ"מ.

ה ע"פ זהר ח"ג קנג, ב. הובא ונתבאר בלקו"ת שמיני עצרת צב, ב; שה"ש נ, סע"ב. ובכ"מ.

קדושת לוי

פרשת מסעי

מסע הנשמה

ולעשות רצונם, כי המקבל הוא בוש מהמשפיע. וזהו הלשון לחפור את כל הארץ באו, מלשון וחפרה הלבנה, כי כל הארץ חפרה מפני בני ישראל בעשותם מצות ומעשים טובים ובעבדם להבורא יתברך ביראה ובאהבה האמיתית והיתה מוכרחת לעשות רצון בני ישראל. והנה במ"ב מסעות שנסעו בני ישראל כתיב ויחנו בחרדה וכו', ויחנו במתקה וכו', ויחנו בהר שפר, כלומר כשהיו ישראל חונים באיזה מקום שהיה שם יראה רעות רחמנא ליצלן אזי היו עובדים להשם יתברך ביראת הרוממות לירא מפני פחדו והדר גאוונו. וזו ויחנו בחרדה, מדת היראה שהיו צריכין לעבוד הבורא יתברך במקום שהוא במדת היראה. וכשהיו חונים באיזה מקום שהיה שם אהבות רעות שנפלו שם מהשבירה כידוע היו צריכין לעבוד השם יתברך במדת האהבה אמיתית וזו ויחנו במתקה, מדת אהבה. וכן ויחנו בהר שפר, הוא מדת התפארות. ובזה היו מעלים כל הניצוצות שנפלו שם והעלו אותם לשרשן למקום הקדושה וזו היתה עיקר נסיעתם במדבר. וזו ויכתוב משה את מוצאייהם, הוא העלאת הניצוצות שהוציאו ממקום הקליפות. למסעיהם על פי ה', כלומר זאת היתה מאת ה' על ידי מסעיהם. ואלה מסעיהם, כלומר אלה המסעות שנסעו ישראל במדבר הודיע לנו הכתוב שניקח נסיעתם היתה למוצאייהם, להוציא הניצוצות ולהעלותם למקור הקדושה ודו"ק.

תכלית מסעי בני ישראל במדבר היתה לברר ולהוציא את הניצוצות הקדושים ממקום

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לצבאתם ביד משה ואהרן. ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם.^א

כותב הקדושת לוי: ויכתוב משה את מוצאייהם למסעיהם על פי ה' ואלה מסעיהם למוצאייהם. צריך לדיקדק שינוי הלשון מתחילה כתיב מוצאייהם ואחר כך למסעיהם, ואחר כך הקדים מסעיהם למוצאייהם. ונראה, כי מודעת זאת שכל המסעות שנסעו בני ישראל במדבר הגדול והנורא מאת ה' היתה זאת לברר נצוצות הקדושים שנפלו שם בקליפות ולהוציא בלעז מפיו. והוא הטעם שהיו ישראל חונים במקום אחד זמן רב ובמקום אחר זמן מועט שהוא כפי מה שהיה צריך לברר הניצוצות שבמקום ההוא. והנה ביהושע כתיב במרגלים ששלח יהושע לחפור את כל הארץ באו, מה הלשון לחפור. אך הענין, עיקר כבישת הארץ היתה על ידי מצות ומעשים טובים שעשו במקום ההוא שהיו צריכין לכובשה והיו עובדים להבורא יתברך ביראת הרוממות ובאהבה האמיתית ובזה היו מעלים היראות והאהבות הרעים שהיה שם בארץ כנען כידוע זאת, כי ממנו ניקח לעבוד את ה' לקשר את עצמו ביראה ואהבה האמיתית וזו העלאת ניצוצות שבמקום ההוא להקדושה. והיתה הארץ מוכרחת להכניע וליבוש מפני בני ישראל

נערך ע"י יוסף פלאי מרשימת הרב ח' אייר תשפ"ב.

א במדבר לג, א"ב.

המדה. כאשר משתמשים באותה חיות לעבודת ה' (למשל: אהבת ה' במקום אהבה זרה), אזי מעלים את הניצוץ לשרשו. בכל מקום יש מדה פרטית אותה מתקנים, והדוגמה העיקרית היא בשלש המדות אהבה, יראה ותפארת (חג"ת): "ויסעו מהר שפר ויחנו בחרדה... ויחנו במתקה" – הר שפר לשון תפארת, מדת יעקב אבינו, "שופריה דיעקב"; חרדה היינו מדת היראה, "ויחרד יצחק חרדה"^ז; מתקה היינו אהבה, מדת אברהם אבינו. סדר זה של העלאת המדות הוא מלמטה למעלה, תפארת-גבורה-חסד, ומבואר שסדר זה שייך לתיקון היסוד, תיקון הברית^ט. מ"ב מסעות שייכים לשם מ"ב (החתום בראשי התבות של תפלת "אנא בכח") שבכחו נעשית ההעלאה מלמטה למעלה, עליית הניצוצות ועליית הנשמה. שם מ"ב מורכב משבע פעמים שש, שבע המדות וכל אחת כלולה משש (ללא המלכות של כל מדה, ואילו בספירת העומר נמנית גם המלכות שבכל מדה), כאשר העיקר הוא בשם השני קדעשט"ן. והרמז: **הר שפר חרדה מתקה ועוד תפארת גבורה חסד = ארבע פעמים קדעשט"ן**^א.

הקליפות (המדבר) ולהעלותם למקורם. וזה פירוש "מוצאיהם", להוציא את הניצוצות. המדבר הוא "מדבר העמים"^ב והעבודה היא להעלות את הניצוצות שבכל אומה ואומה. המסעות הם גם מסע הנשמה של כל אחד ואחד במהלך ימי חייו עלי אדמות (כדברי הבעל שם טוב^ג). ובדרושי החסידות^ד מבואר: "מוצאיהם" היינו המקור העליון של הנשמות (כמו "מוצא מים"^ה), ותחילה יש המשכה מאותו מקור עליון, "מוצאיהם" (על ידי התורה, "ויכתב משה"), כדי להיות "למסעיהם". כלומר, עליה לשרש הנשמה שממנה ומכחה מתחיל מסע השליחות של הנשמה היורדת לעולם הזה. וההמשך "ואלה מסעיהם למוצאיהם", הנשמה בעבודתה עולה בחזרה לשרש, כאשר העליה היא עד למעלה מנקודת המוצא הגלויה, למוצא האמתי בעצמות אין סוף ברוך הוא (כיון ש"כל אור חוזר חוזר לקדמותו ממש").

העלאת המדות

בכל מדה רעה חבוי ניצוץ המסתתר בתוך שברי-הכלים, הוא החיות האלקית שבתוך

ז בבא מציעא פד, א.

ח בראשית כז, לג.

ט תפארת גבורה חסד היינו צירוף והי, הוא הצירוף ממנו יוצא היסוד (סוד ה' ליראיו שער א פכ"ט).

י ראה לקו"ת הנ"ל.

יא הר שפר חרדה מתקה = 1547 = הוי' ועוד זך מילויי הוי' (שעולים טל ברבוע) = 7 פעמים 13 פעמים 17 = "אשרי יושבי ביתך עוד יהללך סלה". חסד גבורה תפארת = 1369 = 37 (יחידה) ברבוע (וראה הרמז לעיל בסיום מדור פרקי אבות). שניהם יחד = 54 ברבוע!

ב יחזקאל כ, לה.

ג דגל מחנה אפרים פרשתנו "שמעתי בשם אא"ז זללה"ה כי כל המסעות היו מ"ב והם אצל כל אדם מיום הולדו עד שובו אל עולמו, ולהבין זה כי מיום הלידה והוצאתו מרחם אמו הוא בחינת יציאת מצרים כנודע ואחר כך נוסע ממשע למסע עד בואו לארץ החיים העליונה", עיי"ש.

ד לקו"ת פרשתנו צא, א; צו, א.

ה ישעיה נח, יא.

ו שער האמונה (אדמו"ר האמצעי) פט"ו.

מלכות ישראל

תיקון המדינה

יושבי הארץ

להתקיים בה"ל... ואם לא תִּזְרְשׁוּ אֶת יְשֵׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה אֲשֶׁר תִּזְרְשׁוּ מֵהֶם לְשָׂמַיִם בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִינִים בְּצַדִּיקֵיכֶם וְצָרְרוּ אֶתְכֶם עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ".

הפסוקים זועקים את המציאות בימינו: בתקופת מלחמת השחרור נהגנו כראוי כאשר הברחנו ממקומות רבים את האוכלוסיה העוינת ובמקום הכפרים הערבים קמו ישובים יהודים פורחים. אך במלחמת ששת הימים לא נוצלה ההזדמנות ההיסטורית. מאז ואילך, ה'פתרון' של הכחשה והדחקה, לעצום את העיניים ולטאטא את הבעיות מתחת לשטיח, אינו מחזיק לאורך זמן, ולבסוף מתקיימת האזהרה "וצררו אתכם על הארץ אשר אתם יושבים בה", האויב מרים ראש ויהודים הופכים למושפלים ונרדפים גם במקומות שנחשבו בטוחים.

בתיקון המדינה, הפתרון צריך לבוא מהשורש, מתוך אמונה בה' ונאמנות לתורה: לאחר ההכרה שארץ ישראל היא מתנת ה' לנו, ולאחר פעולה חיובית של הכרזת ריבונות והתיישבות יהודית בכל מקום בארץ (במדת החסד), יש לפעול במדת הגבורה כנגד גורמים עוינים ולהתקדם לקראת פתרון צודק לנכרים בארץ. בהקשר זה, חשוב לדבר על תכנית לעידוד הגירה ולחולל שינוי חיובי במפה הדמוגרפית בארצנו.¹

ברגע שהמגמה תהיה ברורה, הקב"ה יסייע בעדנו להשלים את ירושת הארץ בשלמות, כהבטחה "והביאך ה' אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה".

"והזרשתם את כל יְשֵׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְאִבְדַתֶּם אֶת כָּל מִשְׁפֵּיתֶם... וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ וְיִשְׁבְּתֶם בָּהּ כִּי לָכֶם נָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ לְרִשְׁתָּ אֹתָהּ".² ירושת הארץ, כיבושה וישיבתה, היא תנאי-מקדים להרבה מצוות בתורה, ולפי הרמב"ן גם מצות עשה מיוחדת "שנצטוינו לרשת הארץ אשר נתן האל יתברך ויתעלה לאבותינו... ולא נעזבה ביד זולתנו מן האומות או לשממה".³

אין להסתפק בכיבוש צבאי ושלטון מדיני באופן כללי. ה' מצוה לעסוק גם ביושבי הארץ ולקבוע מי ישב בה ומי לא. "גר תושב" יכול לשבת בינינו בארץ,⁴ אך מי ששקוע בתרבות אלילית או מהווה סכנה בטחונית יש להרחיקו (וודאי שאין להביאו ארצה ולאפשר לו להשתקע בה), "והורשתם [=וגרשתם] את כל יושבי הארץ מפניכם".⁵

ההורשה היא תנאי לירושה, הטיפול באוכלוסיה הוא תנאי לכך שאנו נשב בארץ לבטח: "וְהוֹרַשְׁתֶּם אֶת הָאָרֶץ וְיִשְׁבְּתֶם בָּהּ [רש"י "והורשתם אותה מיושביה ואז וישבתם בה, תוכלו להתקיים בה, ואם לאו לא תוכלו

נערך ע"י יוסף פלאי, לפי תיקון המדינה פרק י"ב.

א במדבר לג, נבינג.

ב השגות לספר המצוות, מצוות עשה הנוספות ד. וכן בפירושו עה"ת כאן.

ג ראה במדור זה גליון כי תשא תשפ"ב.

ד וראה פירוש אור החיים הק' כאן.

ה וזכור לטוב רחבעם זאבי הי"ד שהביא את הנושא לתודעה הציבורית. כדאי לציין שבמהלך השנים הגרו מאות אלפי ערבים מהארץ, ומשטחי יש"ע בפרט, לארצות אחרות. סיוע ממשלתי מכון יסייע לעוד רבים להגיע למקום מתאים עבורם מחוץ לגבולות הארץ.

ו דברים ל, ה.

הסיפור החסידי

האר"י הקדוש | צחוק מתגלגל

רבי יצחק לוריא אשכנזי (האלקי רבינו יצחק) נולד בירושלים בשנת רצ"ד לאביו רבי שלמה מחשפחת לוריא המפורסמת, ולאמו, בת למשפחת פראנסיס מירושלים. בצעירותו נפטר אביו, והוא עבר יחד עם אמו למצרים לבית דודו. במצרים למד אצל רבי בצלאל אשכנזי, בעל השיטה מקובצת, ואצל הרדב"ז. בתקופת שהותו במצרים התעמק רבות בספר הזוהר הקדוש, זכה לגילוי אליהו הנביא וגילה שיטה חדשה ועמוקה בקבלה. בהוראת אליהו הנביא עלה לצפת בסוף ימיו, ובמשך שנה וחצי לימד את שיטתו לרבי חיים ויטאל, שהעלה את הדברים על כתב. ספרו המפורסם ביותר שכולל את עיקרי שיטתו הוא 'עץ חיים'. האריז"ל נפטר בגיל 38 ונטמן בצפת. זכה האריז"ל ותורתו התקבלה על כל חלקי עם ישראל שהוגים בה עד היום הזה.

האר"י רבות, דווקא בגיהנם הוא ממעט יחסית לדבר.

היחס בין גיהנם לגלגול, מתבאר בכתבי האר"י עצמו: תיקון החטא שעל ידי הגלגול שייך למוחין דאבא (חכמה), ואילו הגיהנם למוחין דאמא (בינה). אהבתו של האריז"ל לנושא הגלגול, מלמדת על כך שעניינו העקרי הוא חכמה דווקא. החכמה היא אור, "ברק המבריק על השכל", ואילו הבינה שייכת לחושך, להבנה החודרת את הערפל ומבינה דבר מתוך דבר. כחכם הרואה את הנולד, האר"י רואה בכל אחד את הנולד מחדש – מאין הוא בא בגלגוליו הקודמים, ולאן הוא הולך בגלגולים הבאים.

לא במקרה, יכול האר"י לצחוק ולשמוח גם במקום שכולם רואים רק חושך וצער. כשמו כן הוא – יצחק, ועל כן יש לו חוש מתי צריך לצחוק. כאשר מדובר באר"י עצמו, ה"מאין באת" של גדול חכמי הנסתר נעוץ בשני שרשי נשמה: משה רבינו – אבי התורה שבכתב, ורבי עקיבא – אבי התורה שבעל פה (וכמבואר במקום אחר, רק מכח הייחוד בין שתי התורות, יכל האר"י לגלות את סודות התורה). ראית

בימי האר"י קרה דבר, שכל השומעו תסמרנה שערותיו על תגובתו לכך: היתה חתונה, חתן נושא כלה, שמחה ושושון. רוקדים ושמחים, מגישים את האוכל, והחתן בראש השולחן לוקח לפה חתיכת בשר. באותו הרגע נכנסת לו עצם בגרון והוא נפטר, ר"ל. איזו טרגדיה גדולה מזו? כולם היו בהסטריה ובכו, והאריז"ל ישב בצד וצחק על המחזה. זה נשמע משהו לא אנושי, לא יפה – החתן מת ואתה צוחק?! מה עם הכלה? שגם היא תצחק? איך צוחקים כשהחתן מת? אז האר"י הסביר את עצמו: החתן הזה ירד לעולם הזה רק בשביל לתקן את הבהמה הזאת, וברגע ששם את חתיכת הבשר בפיו גמר את התיקון ולכן מת. אמנם כולם כאן עצובים, אך החתן לא! זו דווקא שמחה גדולה בשבילו, ולכן צחקתי.

האריז"ל, יותר מכל חכמי ישראל לפניו, העמיק מאוד בתורת הגלגול. אמנם גם קודם לכן היו שעסקו בכך, אך הוא הרחיב ופיתח את הנושא באין ערוך, בפרט ב"שער הגלגולים". מעניין לציין, כי בניגוד לגלגולים בהם עוסק

ברחובות ירושלים ואיש משענתו בידו מרב ימים".
וכתיב בתריה: "ורחבות העיר ימלאו ילדים וילדות
משחקים ברחבתיה".

אמר הקדוש ברוך הוא: הרי לי שני עדים
אלו, ואם קיימים דברי אוריה יהיו קיימין דברי
זכריה. ואם יבטלו דברי אוריה יבטלו דברי זכריה.
ושמחתי שנתקיימו דברי אוריה. ולבסוף דברי
זכריה עתידין להתקיים, ובלשון הזה אמרו לו:
עקיבא נחמתנו, תתנחם ברגלי מבשר.

אין זו אמונה בלבד, אלא וודאות איתנה
המבוססת על נבואה אלוקית. אם הסיפור
הראשון הוא בגדר "אחור", אמונה בטוב באופן
החסר כל וודאות לגבי אופיו של הטוב המקווה,
הרי שכאן ישנו סיבוב והפניית פנים – ראיית
הנולד ממש, דרך פסוקי הנביאים. אמנם הפסוק
העגום הוא זה שהתגשם כרגע, אך דווקא מכוחו
עוד יקומו פסוקי הנחמה.

בהשוואה לסיפורים אלו, סיפורו של האר"י
ז"ל הוא כבר בגדר "פנים" לגמרי: הטוב הנסתר
קיים ועומד מול עיני האר"י, ביתר בהירות
מהמציאות הקשה הגלויה לעינינו. על דרך
פירושו של אדמו"ר הזקן כי "חכם הרואה את
הנולד" פירושו "רואה את העולם הנולד כעת
מן האלוקות", רואה האר"י ל את העולם באופן
אחר לגמרי. בעוד כולם חיים את הטרגדיה,
עומדים שלושה וצוחקים: החתן שהשתחרר
מהבלי העולם, הבהמה שבאה על תיקונה,
והאר"י החי – החולש במבטו על כל הרבדים
הנסתרים שבמציאות.

הטוב שבכל דבר קשורה במיוחד לרבי עקיבא:
באחד מן הסיפורים המפורסמים אודותיו,
פקדה אותו שורה של תקלות בהיותו בדרך: כל
אנשי העיר שעבר בה סרבו להכניסו הביתה, נרו
כבה, תרנגולו וחמורו נטרפו בזה אחר זה... ועל
כל תקלה כזו התחזק רבי עקיבא בביטחונו כי
"כל מה דעביד רחמנא – לטב עביד". בסופו
של דבר, כמובן, התבררה צדקתו כאשר שודדים
פשטו על העיר ורצף התקלות התגלה כהצלה
ממוות בטוח.

כאן אין ראייה מוחשית כפי שקיימת
בסיפורנו, אך מכח אמונתו היה רבי עקיבא חכם
רואה את הנולד, הטוב הנולד מן הרע המדומה
הזמני. סיפור מובהק עוד יותר עוסק בתגובתו
של רבי עקיבא לחורבן הבית: הגיעו להר הבית
וראו שועל אחד יוצא מבית קדשי הקדשים,
התחילו הם בוכים ור' עקיבא משחק. אמרו לו
עקיבא לעולם אתה מתמה עלינו אנו בוכים ואתה
משחק? אמר להם אתם למה אתם בוכים? אמרו
לו ולא נבכה? מקום שכתוב בו: והזר הקרב יומת,
והרי שועל יוצא מתוכו?! ועליו נתקיים הפסוק:
על הר ציון ששמם שועלים הלכו בו. אמר להם:
אף אני לכך אני משחק!

הרי הוא אומר: ואעידה לי עדים נאמנים
את אוריה הכהן ואת זכריהו בן יברכיהו. וכי מה
ענין אוריה אצל זכריה? אוריה במקדש ראשון
וזכריה במקדש שני, אלא מה אמר אוריה: "כה
אמר ה' צבאות, ציון שדה תחרש וירושלים עיים
תהיה". ומה אמר זכריה: "עוד ישבו זקנים וזקנות

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

איזה חלק בי ה' אוהב?

הנביא מלאכי אומר "אהבתי אתכם אמר ה'" ובחסידות מוסבר שמעלת אהבת ישראל גדולה כיוון שאנו אוהבים מה שהאהוב – ה' – אוהב. לאור כך שמוסבר בחסידות שלכל יהודי ישנן שלש נפשות – אלקית, שכלית ובהמית – עולה השאלה, איזה חלק ביהודי אוהב ה' [וממילא באיזה חלק עליו לאהוב את הזולת]?

מענה:

באמת מלבד הנפשות שמנית, ישנו חלק רביעי אצל כל יהודי – הגוף הגשמי. כתוב בתניא [פרק מט] שאף על פי שנראה לעין שהגוף של היהודי זהה לגוף של גוי, האמת היא אחרת והבחירה שה' בוחר בנו – וממילא אוהב אותנו – היא דווקא הבחירה בגוף. אם ה' אוהב את הגוף ובוחר בגוף – כ"ש וק"ו בנוגע לכל הנפשות, הבהמית, השכלית וכמובן האלקית. אם כי כתוב שבנפש

האלקית ה' לא צריך באמת לבחור, כי היא חלק ממנו, "חלק אלוך ממעל ממש". שלש הנפשות והגוף הם ייחודיים של כל יהודי. הראשונים לא מבחינים בין נפש אלקית לנפש שכלית, הם כותבים שלאדם יש שכל, תאוות (נפש בהמית) וגוף. החידוש בחסידות הוא שיש חלק נוסף מעל השכל ודווקא עליו נאמר ש"נפש השנית בישראל היא חלק אלוך ממעל ממש".

על הנפש האלקית כתוב בתניא שהיא באה מחכמה, אות י' שבשם הויה – עיקר המקום של האמונה ומסירות הנפש (כידוע שבתניא לא מדבר על מדרגת הכתר). זהו גדר הנפש האלקית – חכמה. "איזהו חכם? הרואה את הנולד", אצלי כל רגע נולדת הנפש האלקית, ה' נותן לי אותה כל רגע מחדש.

סתם שכל, לפי התניא, הוא מבינה. ממילא הנפש השכלית

היא מוחין דאמא, ה' ראשונה שבשם. [לפי זה יוצא שמשיח בן יוסף – ששרשו באמא – הוא תיקון הנפש השכלית, ומשיח בן דוד הוא גילוי הנולד כל רגע, הנפש האלקית].

הנפש הבהמית היא אות ו', המדות – הדחפים והתאוות שייכים למדות. כתוב שהזהות של הבינוני היא עם הנפש הבהמית, וזאת מכיון שעיקר עבודת האדם בעולם הזה הוא תיקון המדות. ה' ודאי אוהב את המדות. הנפש הבהמית עצמה אינה רעה, היא קליפת נגה, תערובת של טוב ורע. לכן אפשר להפוך או לכוון-לנווט לקדושה כל מדה. אם יש אהבה חיצונית – עצם האנרגיה היא טובה, רק צריך לכוון אותה לקדושה. זהו בעצם תיקון המדות, וה' ודאי אוהב את זה. הגוף הוא המלכות, אות ה' אחרונה שבשם. כמו שכתבנו, גם הגוף היהודי הוא משהו מיוחד אותו ה' אוהב ורצונו שיהיה שלם, בריא וחזק.

מחצ'ון – פלנטה!

יְרֵאוּת וְתַזְכָּאוּתֵיךְ!

"אף אָחד לא עוקף אֶת המְדַרְיֵן".
 ההוֹרָאָה הַבְּרוּרָה הַזֹּאת נִשְׁמַעַת בְּכָל תַּדְרִיךְ שְׁמִתְקִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה לַפְּנֵי יְצִיאָה לְטִיּוֹל. הַהֲנַחְיָה הַבְּאֵה בָּאָה, כְּהַמְשָׁוָה, בְּשַׁעַת הַיְצִיאָה לַמַּסְלוּל: "מִי שְׁעוֹקֵף עוֹבֵר מִיָּד לְסוֹף הַטּוֹר", וְזֶה כְּבָר נִשְׁמַע יוֹתֵר מְאִיִּם. אֲצִלִּי בַּפֶּתַח מַחְזִיקָה הַהֲנַחְיָה לְשַׁעֲתִים הָרִאשׁוֹנוֹת. לְאַחֲרֵיהֶן מִתְחִלָּה זְלִיגָה שֶׁל תַּלְמִידִים אֶל מַעְבְּרַת הַמֶּתָר. "לֹא שְׁמַתִּי לֵב", "רַק רְצִיתִי לְרִאוֹת מִשְׁהוּ בַצַּד", "אָמְרוּ שְׂכָאוּ אֶפְשָׁר לַעֲקוֹף" וְעוֹד שְׁלַל תְּרוּצִים. כִּן מְצִאתִי אֶת עֲצָמִי עִם אֲבִיתָה, כִּן הַזִּג שְׁלִי לְתַחֲבִיב, בְּעֲצוּמוֹ שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁנִי לְטִיּוֹל הַשְּׁנִתִּי – לְבַדְנוּ בְּשֵׁטַח. זֶה הַתְּחִיל בְּעֲקִיפוֹת קְצֵרוֹת, תוֹךְ שְׁמִירַת קֶשֶׁר עֵין עִם הַקְּבוּצָה, שְׁעַם הַזְּמַן הַלְכוּ וְהַתְּאָרְכוּ. בְּשֶׁלֶב מְסִים אֲבָד הַקֶּשֶׁר לְגַמְרֵי וְאִזּוּ הַגַּעְנוּ לְהַתְּפַצְלוֹת דְּרָכִים: יְמִינָה הַמְּשִׁיב הַמַּסְלוּל הַמְּסָמוֹן בְּאֵדָם, עָלָיו צַעֲדָנוּ עַד לְשָׁם, וְשִׁמְאָלָה עָלָה וְהַתְּפַתֵּל שְׁבִיל בְּסָמוֹן כְּחַל בְּצוּרָה

"מְשֻׁנְכָס אֵב מִמַּעֲטִין בְּשִׁמְחָה". כִּן מוֹרִים לָנוּ חַז"ל, וְאֵכּוּ בְּתַשְׁעַת הַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁל חֹדֶשׁ אֵב אָנוּ מְצַמְצָמִים בְּאִרְעֵי שְׁמִחָה, נִמְנָעִים מֵאֲכִילַת בָּשָׂר וְשִׁתִּית יַיִן וּמְרַחֲצָה שֶׁל תַּעֲנוּג.
 אִזּוּ מָה, צְרִיךְ לִהְיוֹת בְּעֲצָבוֹת? חֵס וְשָׁלוֹם!

אֲצִל חֲסִידִים מְקַבֵּל לְפַסֵּק אֶת מְאֵמֵר חַז"ל בְּצוּרָה קְצַת שׁוֹנָה, וְהַשְּׁנוּי בַּקְּרִיאָה מְסִדֵּר לָנוּ בְּרִאשׁ אֶת עֵמֶק כְּוֹנָתָם. אֶת הַגְּלוּת, יַחַד עִם שְׂאֵר הָעֲנֻנִים הַבְּלַתִּי-רְצוּיִים הַנִּגְרָמִים מִמְּנָה, יֵשׁ לְמַעַט וְלַהֲקַטִּין כְּכֹל הָאֶפְשָׁר – "מִמַּעֲטִין". כִּי צַד עוֹשִׂים זֹאת? אֵיךְ מְקַטִּינִים אֶת גְּדֹל הַחֲרָבִין? כְּמוֹבֵן, "בְּשִׁמְחָה"...

טוֹב, זֶה חֲדוּד נְחֻמָּה, אֲבָל אֵיךְ הוּא מְסַתֵּדֵר לָנוּ עִם אֲוִירַת הָאֲבֵל שֶׁל תַּשְׁעָה בָּאֵב עַל חֲרָבֵן הַבֵּית וְשֶׁל הַיָּמִים הַסְּמוּכִים לוֹ? לְשָׁם כִּן עָלִינוּ לְהַבִּין יוֹתֵר טוֹב מֵהִי עֲבוּדַת הַ"מִּמַּעֲטִין", אֲבָל לֹא לַפְּנֵי שְׁאֲשַׁתֵּף אֶתְכֶם בְּסַפּוֹר טְרִי מֵהַזְּמַן הָאֶחָדוֹן.

לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"י הרב שילה אופן.

טיול מהנה זכו לבלות בהמתנה מורטת
עצבים וחסרת מעש.

אביתר יצא יחסית בזול: "רזי אמה
סמכתי עליו", טען והפנה אחר כבוד את
האצבע המאשימה אלי. "מה אענה?"
הרהרתי לעצמי. כן אני רוצה לשתף
אתכם בהתלבטות עקרונית: יכלתי
לנסות את כוחי בטענות שונות. למשל:
לטעון שכך שמעתי מהמדריך, שמישהו
מהחברים אמר זאת משמו או שלפחות
כך הבנתי ממנו. אם ארצה שהטעון
יתקבל יהיה עלי 'לעקם' פה ו'לעגל'
שם, כאשר כל מטרת ההתפלגלות הוא
אחת ויחידה – להצדיק את עצמי.
ולמה? כדי שלא אאבד חלילה את
מעמדי כאחד שמבין בטיולי שטח. אבל
אז אתחיל להסתבך. לא עם המנהל,
אלא עם עצמי.

אבל יש דרך ישרה. היא יותר
קשה, אבל אמתית, ובסופו של דבר
גם משחררת – להודות באמת. כן,
טעיתי. חשבתני שאני חכם גדול, ומרב
יהירות כמעט והבאתי עלי אסון. באותו
הרגע שהשתחררתי ומצאתי את האמץ
להודות באמת, בפשלון שלי – חשתי
הקלה עצומה. תאמינו לי, גם ענש חמור
ביותר הייתי מקבל ברצון ברגעים אלו.
סבך התרוצים אליו בקשתי להכניס
את עצמי פקע באחת, וקצת מוזה, אבל
דוקא ברגע זה חשתי בלבי התנוצצות
של שמחה.

מאתגרת. "אין בעיה", קבעתי, "גלך
על הפחל. ממילא בהמשך מתחברים
השבילים". כמו שאתם משערים,
הקביעה שלי התבססה על נחוש
בלבד. אני לא מדריך טיולים מקצועי,
ובמסלול הזה גם מעולם לא צעדתי,
אבל עבדות אלו לא דגדגו את הבטחון
העצמי המפרז שלי. אביתר היה
נראה יותר מהסס: "אתה בטוח? ואם
אתה טועה?", אבל אני ברב טפשותי
הצלחתי להרגיע אותו.

להרגיע? רק לדקות ספורות, כי
לאחר הליכה מזרזת של 10 דקות
אבדנו גם את השביל הפחל. מצאנו
את עצמנו בשדה פתוח, באמצע
שום-מקום, פשבמרחק לא גדול
מאתנו הבחנתי בשלטי אוהרה בצבע
צהב, ואני מניח שאתם מבינים את
המשמעות... כן, מדבר בשדה מוקשים,
וזה אומר שכל צעד נוסף שלנו עלול
להסתיים באסון.

דבילתמר מסבך ביבירות

לא אלאה אתכם במה שעבר עלינו
בשעות הבאות עד שהגיע צות החלוצ
ושלף אותנו משם. גם לא אכבד
עליכם בתאור קבלת הפנים לה זכינו
מהמדריך, ממחנה הכיתה, ממנהל
התלמוד תורה, ממפקח השמורה וממי
לא... אבל חסר הנעימות הגדול היה
דוקא מחברי הכיתה, אלו שנאלצו לגנו
את תכנית המשך היום ובמקום יום

”מַעַט” וּבְשֵׁי חֶמְדָּה!

בלי להתכסות באצטלה שאינה שלך. דוקא מתוך הרחוק מתנוצצים געגועים אמתיים ותקוה גדולה. למרבה הפלא, גם במצב מרחק פנה לא עוזב אותנו ה' יתברך. אדרבה, ככל שאנו מרגישים את המרחק מאתו – כך גדלה השמחה על כך שהוא עמנו, בכל מצב!

בית המקדש שנחרב בעונותינו פנראה לא תאם אותנו, את ההתנהגות שלנו, ומשום כך גם אנו לא ממש חפצים בו. בספרים הקדושים מובא, כי למעשה בית המקדש המיחל עוד לא נבנה מעולם – הוא עומד ומצפה לבנינו. זה הזמן לחלם וליחל לבית המקדש השלישי, שיבנה במהרה בימינו!

שנזכה לעבודת ה"מעט" בשמחה גדולה – שמחת הגאולה! שבת שלום ומברך!

ש?

נחור אלינו, אל חדש מנחם-אב. בית המקדש נחרב ולא פחות מצערת היא הסבה לחרבנו – שנאת חנם, וזו לדאבונו עוד מצויה אצלנו. יהודים רבים פוזרים בארבע קצוות תבל וגם כאן, בארץ הקדש, יש הרבה מה לתקן. כל אלו סימנים המעידים על כך שאנו עוד מצפים לגאולה השלמה.

מהו מצב הרוח הלאומי שלנו בעת החרב? נמוך, שפל. החוזה של אדם המגלה להיכן הדרך ונפל היא שפלות – להיות בשפל. עבודה זו היא ה"מעט" של חדש מנחם-אב בו אנו חשים "מעט", מרחקים מה' יתברך. אמן אנו בניו, עמו הנבחר, אבל מעשינו גרמו ו הביאו אותנו לשפל זה. אבל כמו בספור הטיוול, יש משהו משהירר בידיעה שאיתה הוא מי שאיתה,

התקשרות לארץ

"והתנחלתם את הארץ בגורל". חלוקת הארץ נעשתה בשלש דרכים יחד: חלוקה הגיונית, לפי שכל, הערכה ומדידה של גודל הנחלות ואיכותן. חלוקה לפי הגורל שקבע איזו נחלה יקבל כל שבט. בנוסף, החלוקה נעשתה ברוח הקודש.

אלו שלש דרכי התקשרות לארץ: חלוקה לפי שכל היא התקשרות מצד תורת ישראל, השכל היהודי הישר היודע שלכל יהודי חלק בארץ, ואנו באים אליה ויורשים אותה כדי לקיים בה את התורה והמצוות.

חלוקה לפי רוח הקודש היא התקשרות מצד עם ישראל. הארץ היא המתנה הטובה שה' נתן לעמו האהוב, בה אנו מתאחדים לעם אחד, ובאווירה הטהור אנו זוכים לרוח הקודש ונבואה. חלוקה לפי הגורל היא קשר עצמי, ארץ ישראל עצמה, היא "גורלנו" ובה אנו קשורים ישירות לקב"ה, קשר של אמונה, למעלה מהשכל. הכל יחד, **גורל, רוח הקדש, שכל** = **ארץ ישראל השלמה**.

[הממד הפנימי]

מהו הגורל שלך?

תכלית מ"ב המסעות במדבר היא הכניסה לארץ ישראל, שגבולותיה משורטטים בפרשה, בה תפול בגורלו של כל יהודי נחלתו המיוחדת. מ"ב המסעות מופיעים גם בחיי כל יהודי פרטי, ותכליתם להביאו אל גורלו המיוחד – היעוד לשמו ירדה נשמתו לעולם. הגורל המיוחד של כל נשמה נסתר כל כך, עד שרבן יוחנן בן זכאי אמר "איני יודע באיזו דרך מוליכין אותי". ודאי ש"לא ידח ממנו נדח" וכל יהודי יגיע בסוף לגורלו הטוב, אך מי יודע מהו גורלו בגלגול הנוכחי, והאם הצליח למלא את יעודו או שהחמיץ אותו חלילה?

ובכל זאת, רשב"י וגם אדמו"ר הזקן מצליחים לגעת גם בחלק הנסתר הזה של הנשמה – לחשוף בנקודה הפנימית ביותר שבלב את ידיעת ה' האין-סופית, הכוללת הכל. הגילוי הזה, של בלי-גבול בתוך גבול, הוא הסוד של "זאת הארץ אשר תפל לכם בנחלה – ארץ כנען לגבלתיה", היעוד של השראת השכינה במקדש ובלבו של כל יהודי. ליעוד הזה זוכה עם ישראל כשהוא 'מתחייל' – מתגייס לחיי מסירות-נפש תמידיים.

בשיעור המרכזי בגליון 'מלהטט' הרב גינזבורג, כדרכו, בין מושגי הקבלה והחסידות העמוקים ביותר לבין יישומם בחיי היום-יום. את המדרגה המיוחדת של ארץ ישראל, **מודעות טבעית** – התגלות ה' בתוך ה'אני' של האדם – הוא מסביר החל מהשרש שלה בגילוי "ידיעת עצמו" של ה' ועד למימושה בזכות התודעה ה'צבאית' של החיים בארץ, ששיאה בדמויות כמו המרגל אלי כהן הי"ד.

מעוניין להפיץ את עלון נפלאות במקום מגוריך?

שלח דוא"ל ל: itiel@pnimi.org.il או התקשר 052-4295164

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?
שלח דוא"ל: itiel@pnimi.org.il

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון:

079-9211452 או 02-5434297 – המספר פתוח לניידים כשרים

ג	ל	ע	י	נ	י
ו	א	ב	י	ט	ה
נ	פ	ל	א	ו	ת
מ	ת	ו	ר	ת	ד